

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asuminen sekä asunnottomuus

Palveluiden verkkosuunnitelma
2024-2035

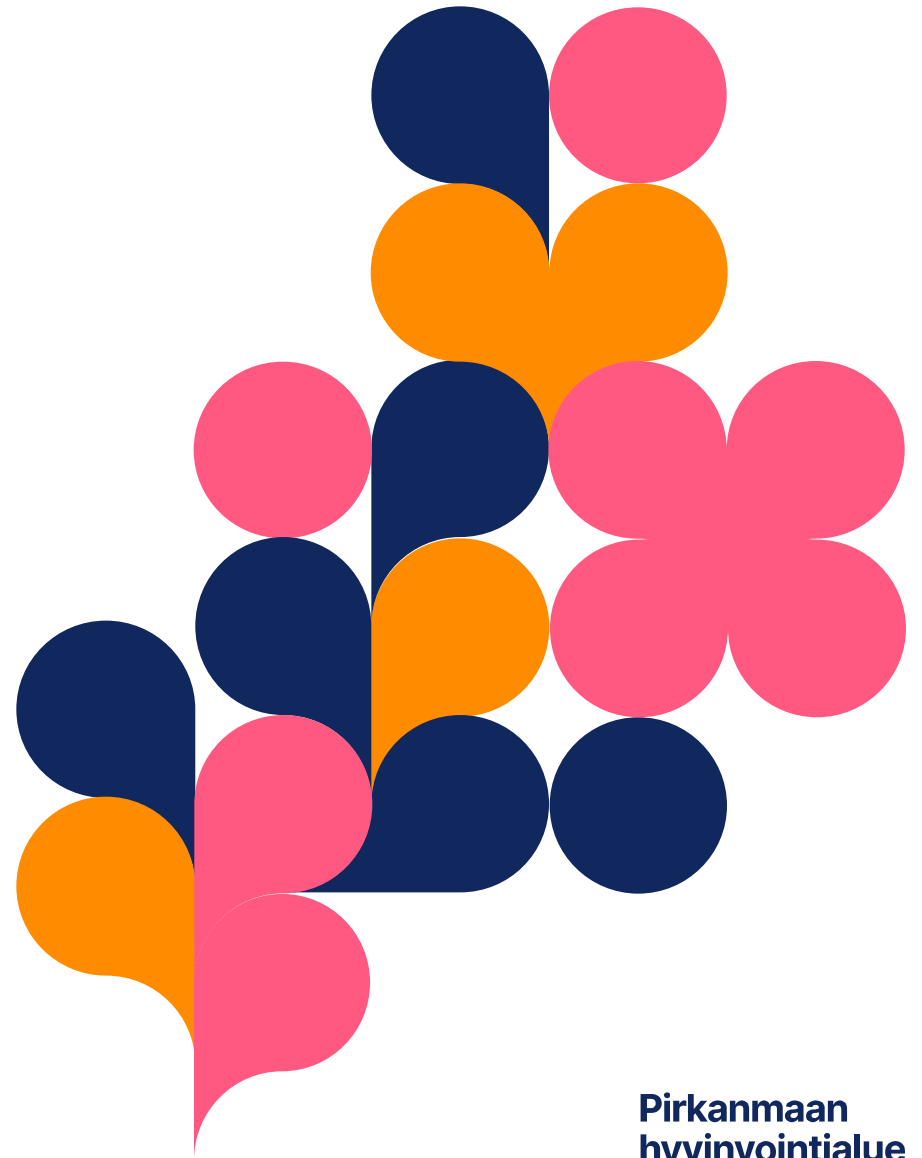
29.4.2024 Aluehallitus

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Sisältö

- Johdanto palveluiden verkon tarkasteluun
- Palveluiden verkon muutospaineet
- Asumisen nykytila
- Asumisen tavoitetila
- Vaikutusten arviointi

Johdanto palveluiden verkoston tarkasteluun

Terminologia 1/2

Asumispalveluiden verkoston keskeiset käsitteet	Määritelmä
Palveluiden verkosto	Palveluiden ja asiointikanavien muodostama kokonaisuus sisältäen fyysisissä toimipisteissä tarjottavat palvelut, liikkuvat palvelut, digitaaliset palvelut sekä oman ja ostopalvelut.
Liikkuva palvelu	Palvelut, jotka liikkuvat asukkaiden luokse tarpeiden mukaan sen sijaan että niitä tarjotaan vakiintuneessa toimipisteessä. Tapaamispaikka voi olla asiakkaan koti, hyvinvointialueen toimipiste, muu julkinen tila, josta löytyy tapaamisen edellyttämä yksityisyyttä tarjoava tila tai liikkuvan palvelun kulkuväline.
Päihde- ja mielenterveyskuntoutuja	Asiakas, jolla on psyykkinen sairaus, päihteiden ongelmakäyttö, usean yhtäaikaisen tuen tarve tai muu vastaava tekijä, joka vaikuttaa asiakkaan arjessa pärjäämiseen.
Asunnottomuus	Henkilöllä ei ole omaa pysyvää vuokra- tai omistusasuntoa.
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	Asiakkaalla on ympärivuorokautisen tuen / hoivan tarve. Henkilökunta paikalla ympäri vuorokauden.
Yhteisöllinen asuminen	Asiakkaan hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Henkilökunta on paikalla joka päivä, tyypillisesti klo. 7.00 - 20.30 (vaihtelee sopimuksittain).
Tuettu asuminen	Kotona asumista voidaan tukea sosiaalihuoltolaissa määritetyillä palveluilla kuten esim. sosiaalityöllä, sosiaaliohjauksella tai muilla asiakkaan tarpeen mukaisilla palveluilla. Asumista tukevat palvelut voivat olla myös hoito- ja hoiva palveluja, tukipalveluita tai näiden yhdistelmiä. Tuettu asuminen muuttuu vuoden 2024 jälkeen yhteisölliseksi asumiseksi.
Tilapäinen asuminen / asumispäivystys	Palvelu on tarkoitettu akuutisti asunnottomalle, joka tarvitsee tilapäisen majoituksen. Päihtymystila ei ole este palveluun hakeutumiselle. Sinne voi hakeutua ympäri vuorokauden. Aamu- ja iltapala ovat maksuttomia, lounas ja päivällinen maksullisia. Huoneet ovat 2 hengen huoneita, joissa on wc ja suihku. Pyykinpesumahdollisuus löytyy.

Terminologia 2/2

Asumispalveluiden verkoston keskeiset käsitteet	Määritelmä
Erityishoito (ERHO)	Erityistä hoitoa vaativien ympärivuorokautinen palveluasuminen (ERHO) on asiakkaille, joiden kuntoutus edellyttää psykiatrasta erityisosaamista ja/tai lähes jatkuvaa henkilökunnan ohjausta, hoitoa ja valvontaa. Erityistä hoitoa vaativa ympärivuorokautinen palveluasuminen on lähtökohtaisesti määräaikaista
Asunto ensin -malli	AE-mallin mukaan asunto on lähtökohta eikä viimesijainen tavoite. Asunnon lisäksi tarjotaan asumisen tukipalveluita yhteisöllisen asumisen kaltaisesti, mutta ympäri vuorokauden. AE-mallin mukaisilla palveluilla on kyetty auttamaan myös sellaisia pitkäaikaisasunnottomia tai toistuvasti asunnottomaksi ajautuvia ihmisiä, joilta muun tuen lisäksi puuttuvat sosiaaliset tukiverkostot. Asunto ensin -malli avulla voidaan tukea asunnottomia, joilla on esimerkiksi vakavia mielenterveyden häiriöitä, heikko fyysinen kunto, rajoittava sairaus, kehitysvamma tai päihdeongelma.
Asumisyksikkö	Asuntokokonaisuus, jossa on useita saman palvelutason asuntoja
Kiinteistö	Fyysinen rakennus, jossa voi olla useampia asuinyksiköitä, esimerkiksi ympärivuorokautisen asumisen yksikkö ja tuetun asumisen yksikkö

Palveluiden verkoston suunnitelman tavoitteet

Toimeenpano-ohjelman tavoite:

”Palvelemme pirkanmaalaisia paremmin uudistuen rohkeasti ja kestävästi”

Palveluiden verkoston suunnitelman tavoitteet

- Toimeenpano-ohjelman tavoite:
 - **”Palvelemme pirkanmaalaisia paremmin uudistuen rohkeasti ja kestävästi”**
- Palveluiden verkostolla tarkoitetaan monikanavaista fyysisten palveluiden, liikkuvien palveluiden sekä digi- ja etäpalveluiden muodostamaa kokonaisuutta
- Palveluiden verkoston suunnitelman tavoitteet:
 - Vastata palvelutarpeeseen ja sen kasvuun
 - Turvata palveluiden yhdenvertainen saatavuus
 - Varmistaa henkilöstön riittävyys
 - Mahdollistaa kustannusten kasvun hillintä
 - Luoda ymmärrys tarvittavista investoinneista

Palveluiden verkoston suunnittelu on osa Kärki 2 -hanketta

Strategian kärkihankkeet

Kärki 1: Tärkeintä ihminen

Kärki 2: Yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut

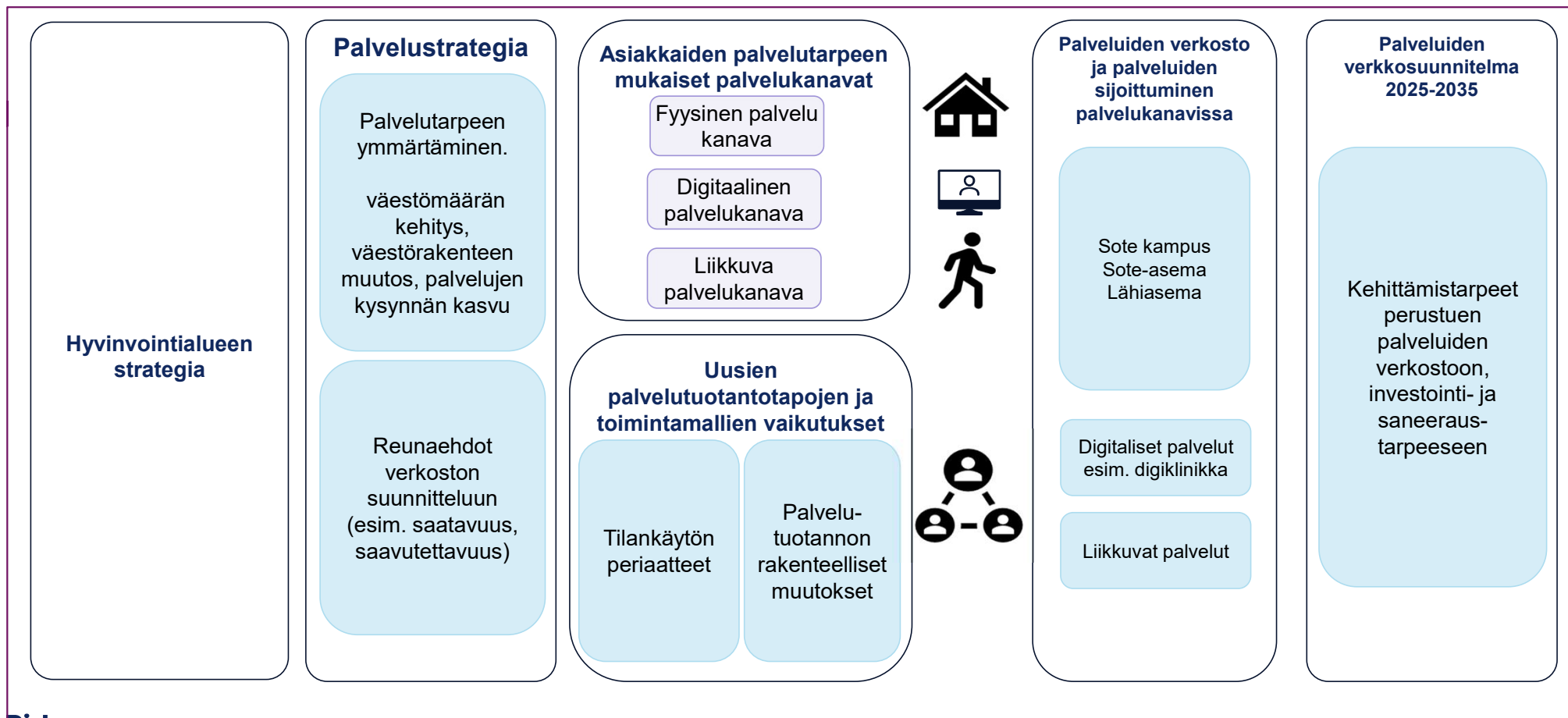
Kärki 3: Hyvinvoivat työntekijät

Kärki 4: Yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue

2.4
Eheä ja moni-
kanavainen
palveluiden
verkosto

Pirhan kehitystyö muodostaa kokonaisuuden palvelustrategian, palveluiden verkoston suunnittelun sekä palvelukanavien kehittämisen välillä

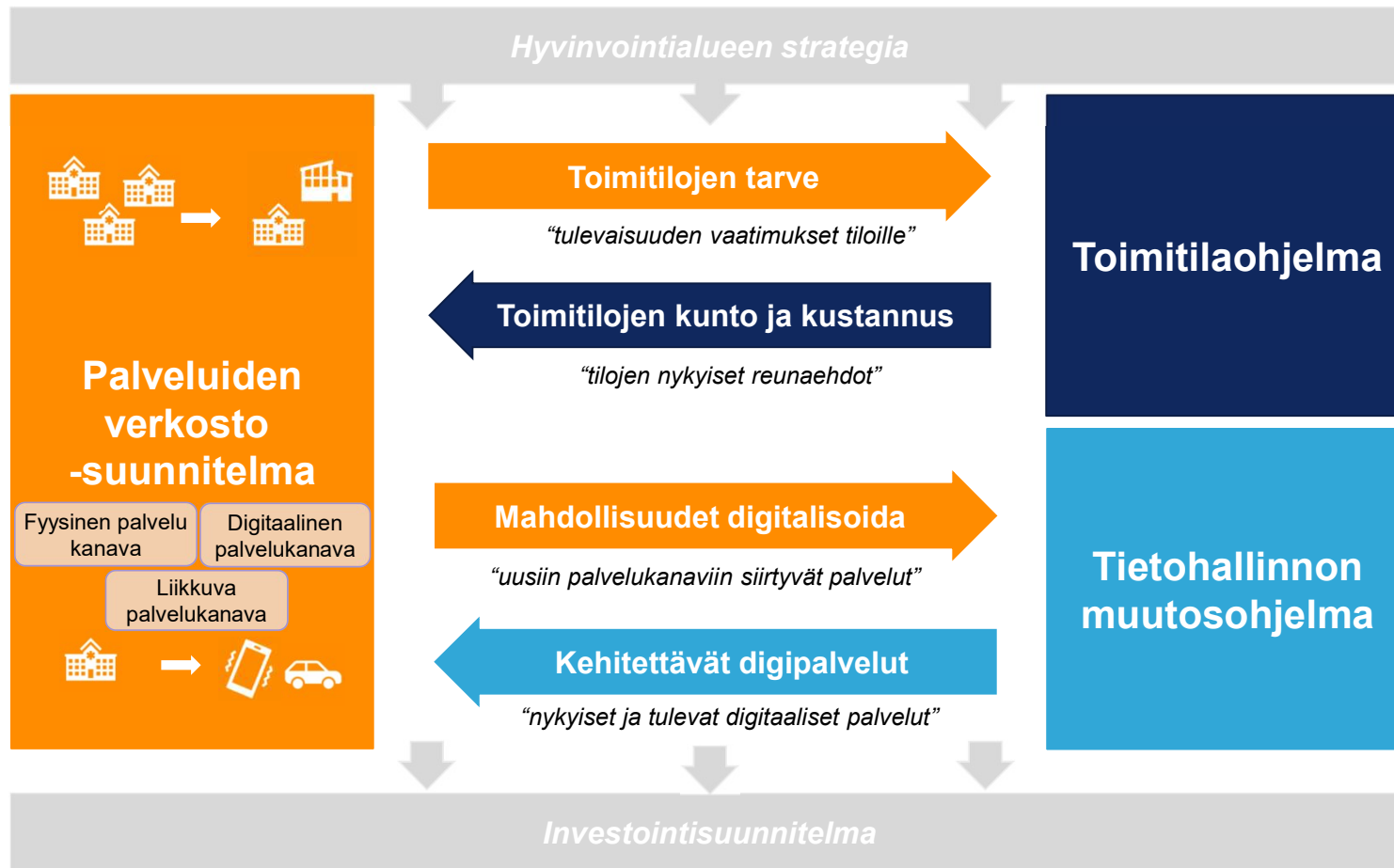

Palveluiden verkoston suunnitelmassa huomioidaan eri näkökulmat

*Palveluiden verkoston suunnittelussa tähdätään **asiakaslähtöisesti** hyvinvointialueen palveluiden parempaan **saatavuuteen** ja **saavutettavuuteen**.*

***Palveluiden verkoston** suunnitelma on konkreettinen toimenpidesuunnitelma, **miten palvelua tuotetaan asukkaille ja asiakkaille** ottaen huomioon mm. henkilöstön saatavuuden ennusteet, väestöennusteet, teknologian kehittymisen, kuten liikkuvat palvelut ja digipalvelut.*

Palveluiden verkosto, toimitilaohjelma ja tietohallinnon muutosohjelma linkittyvät toisiinsa

Palveluiden verkoston kehittämistä linjaavat yleiset periaatteet

1. Asiakaslähtöisyys

2. Saatavuus ja saavutettavuus

3. Väestön palvelutarpeen muutokset

4. Alueelliset osaamiskeskittymät

5. Palvelujen monimuotoisuus

6. Kustannustehokkaat palvelut ja tilat

7. Laaja-alainen yhteistyö

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumisen palvelujen kehittämisen keskeisimmät periaatteet

Palvelukohtaiset palveluiden verkoston kehittämisen periaatteet

#	Periaate
1	Yhteisöllistä asumista lisätään huomattavasti, laitoshoidossa asumisesta siirrytään kodinomaisempiin ja kuntouttaviin palveluihin sekä digitaalisten palvelujen mahdollisuudet asumispalveluissa hyödynnetään täysimääräisesti
2	Ympäri vuorokautista palveluasumista tarjotaan oikea-aikaisesti ja väestön palvelutarpeen määrän muutokset ennakoitua
3	Monituottajuutta hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti ja dynaamisesti
4	Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalvelujen määrä sovitetaan palvelutarpeen kasvun, henkilöstön saatavuuden ja taloudellisen kestävyuden mukaan (avopalveluiden verkoston kehittämisen yksi periaate)

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumisen keskeiset kehittämisaalueet:

1. Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalvelutarpeen vähentäminen oikea-aikaisilla palveluilla
2. Kokonaiskuvan muodostaminen mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalveluista
3. Palvelurakenteen keventäminen
4. Palvelu- ja tuotantorakenteiden selkeyttäminen ja uudistaminen kokonaistaloudellisesta näkökulmasta
5. Asumisen kokonaisuuden kehittäminen huomioiden kohderyhmäkohtaiset tarpeet

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Ydintavoite

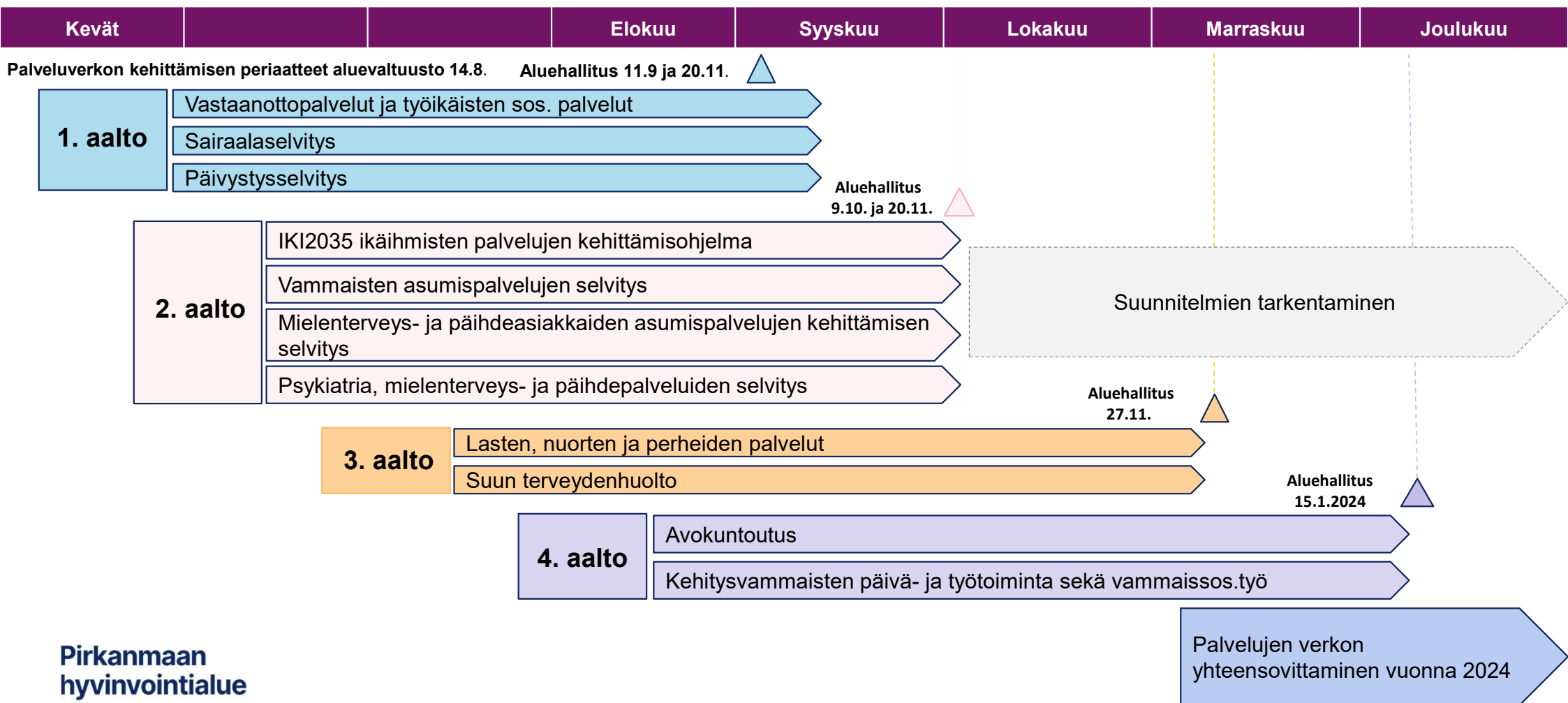
**Asiakas saa
oikea-aikaiset ja
yhdenvertaiset
palvelut
monialaisella
yhteistyöllä**

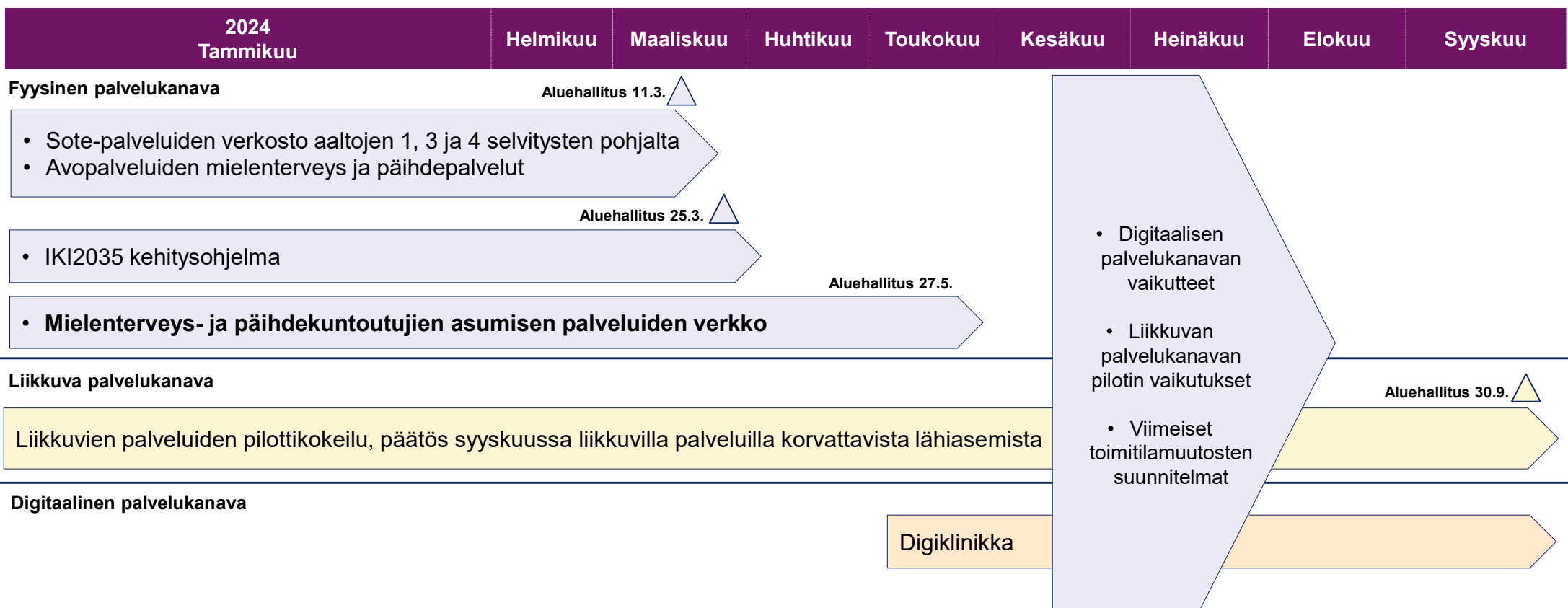
Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumisen palvelujen kehitysohjelman rakenne ja tavoitteet

Ydintavoite	Asiakas saa oikea-aikaiset ja yhdenvertaiset palvelut monialaisella yhteistyöllä				
Kehitysalueet	1. Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumistarpeen vähentäminen oikea-aikaisilla palveluilla	2. Kokonais kuvan muodostaminen mielenterveys- sekä päihdeasiakkaiden asumispalveluista	3. Palvelurakenteen keventäminen	4. Palvelu- ja tuotantorakenteiden selkeyttäminen ja uudistaminen kokonaistaloudellisesta näkökulmasta	5. Asumisen kokonaisuuden kehittäminen huomioiden kohderyhmäkohtaiset tarpeet
Alustavat Osatavoitteet	<p>1.1 Monialaisen yhteistyön kehittäminen ja palvelujen verkostojen vahvempi yhteensovittaminen (erityisesti asumis-, mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta)</p> <p>1.2 Palvelutarpeen arvioinnin yhdenmukaistaminen hyvinvointialueella</p> <p>1.3. Ennaltaehkäisevien ja matalankynnyksen palvelujen lisääminen</p> <p>1.4. Kotona-asumista tukevien palvelujen kehittäminen</p> <p>1.5 Henkilöstön osaamisen kehittäminen</p>	<p>2.1 Mielenterveys- ja päihdeasumispalvelujen tietotarpeiden tunnistaminen ja tietopohjan kehittäminen</p> <p>2.2 Tiedon hyödyntämisen toimintamallin luominen johtamisen tueksi</p> <p>2.3 Toimintamallien- ja tapojen (kuten järjestelmät, kirjaamiskäytännöt) yhtenäistäminen alueella</p> <p>2.4 Asumispalvelujen kokonaistiedon seurannan ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen (esim. seurattavien mittareiden määrittäminen)</p>	<p>3.1 Eri vaihtoehtojen kartoittaminen palvelurakenteen keventämiseksi</p> <p>3.2 Kevyempien asumismuotojen lisääminen (mm. kohdennetut vuokra-asunnot, tukiasumista rakennemuutoksen mukaisesti)</p> <p>3.3 Digiratkaisujen arviointi ja käyttöönotto eri palvelukokonaisuuksissa</p> <p>3.4. Asumispalvelujen myöntäminen yksilöllisen tuen tarpeen mukaisesti taustalla tavoite siirtyä kohti kevyempiä palveluita</p>	<p>4.1 Tuotantotapa-analyysin tarkentaminen asumispalveluista, huomioiden kustannusvertailu ja rakenteen uudistaminen</p> <p>4.2 Oman tuotannon tavoitteiden ja laatukriteeriest määrittelemine ja yhdenmukaistaminen ostopalvelujen kanssa</p> <p>4.3 Ostopalvelujen kilpailutus ja sopimusten läpikäynti (sis. tuettu asuminen)</p> <p>4.4 Asiakasohjauksen prosessien selkeyttäminen ja yhtenäistäminen</p> <p>4.5 Yhdenvertaisen tarpeeseen perustuvan palveluihin pääsyn varmistaminen</p> <p>4.6 Asumispalveluiden, laitospalveluiden, psykiatrisen sairaalahoidon kustannusten tarkastelu ja optimointi kokonaisuutena.</p>	<p>5.1 Asunnottomille suunnattujen asuntojen kohdentaminen huomioiden kohderyhmien erityispiirteet (kuten naiset, ikääntyneet ja perheet) ja kohderyhmien tarpeet (kuten päihteet salliva asumismuoto)</p> <p>5.2 Asumispäivystysyksikön tarpeisiin vastaaminen ja mahdollinen laajentaminen</p> <p>5.3. Erityisten ryhmien¹ tarpeiden huomiointi asuntokannan suunnittelussa</p>

Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluiden verkoston kehittämisen osakokonaisuudet kevät-syksy 2023

Palveluiden verkoston kehitys vuonna 2024

Palveluiden verkon työstäminen ja työhön osallistujat

- Mielenterveys ja päihdekuntoutujien sekä asunnottomuuden palveluiden verkkotyö on käynnistynyt syksyllä 2023 jolloin kokonaisuudelle laadittiin kehitysohjelma.
- Kehitysohjelmassa määriteltiin palvelurakenteen osalta kehityksen rakenne ja tavoitteet.
- Tämä palveluiden verkkosuunnitelma on laadittu kevään 2024 aikana.
- Palveluiden verkon selvitys on laadittu yhteistyössä Pirhan strategia yksikön ja palvelutuotannon henkilöstön kanssa.

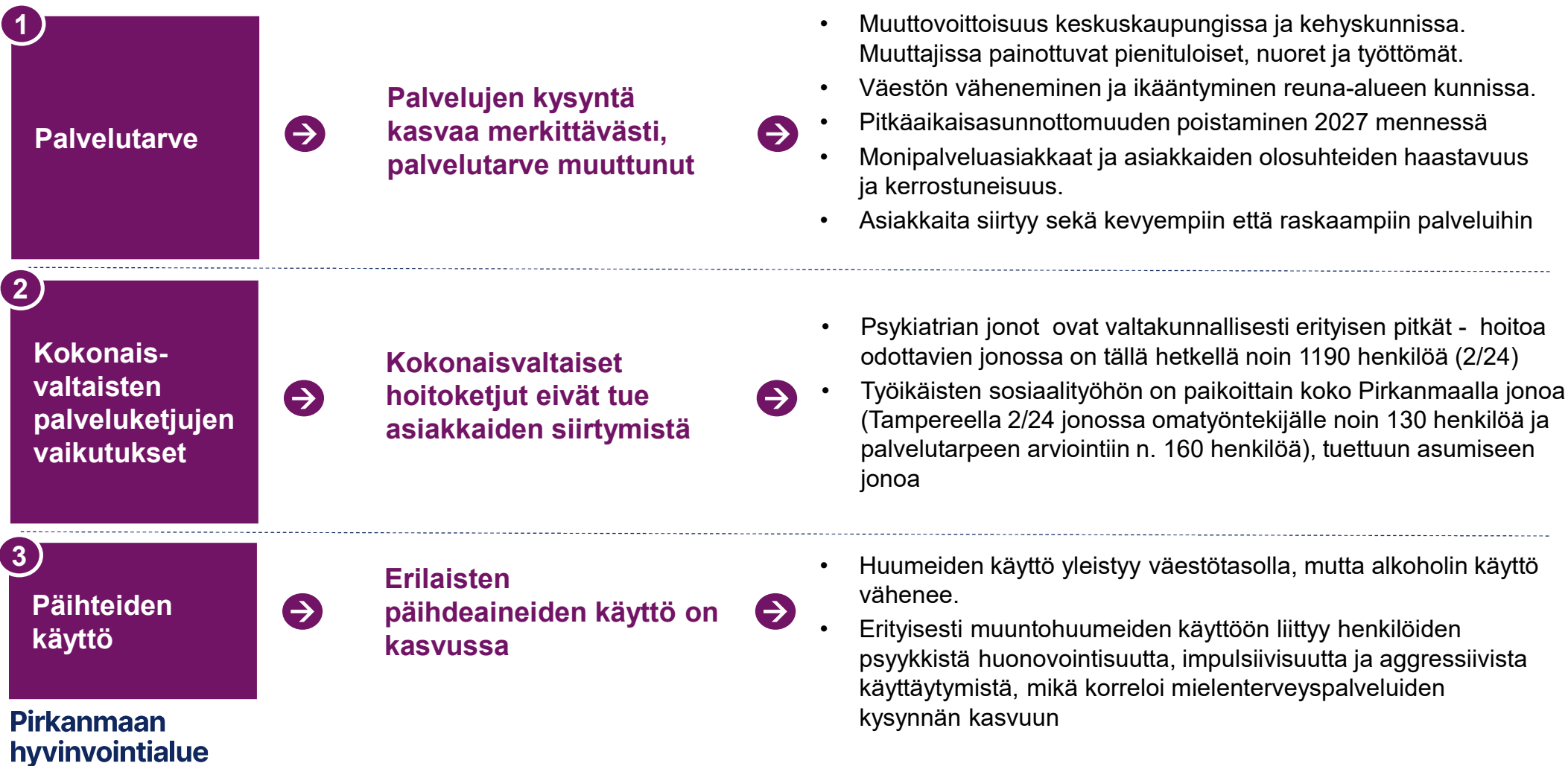
TYÖRYHMÄN JÄSENET

- Koordinointi: Mari Vuorinen, strategia
- Elina Anttila
- Mari Selin-Kivenvuori
- Tiina Forssell
- Elina Perkiö
- Katariina Liimatainen
- Marjut Schroderus
- Kaisa Savisaari

Palveluiden verkon muutospaineet

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalveluiden toimintaympäristö on vahvassa murroksessa 1/2

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalveluiden toimintaympäristö on vahvassa murroksessa 2/2

4

Asunnottomuus

Asunnottomaksi jäävien uudet asukasryhmät ovat kasvussa

- Vankiloista vapautuu valtakunnallisesti katsottuna poikkeuksellisen paljon asunnottomia henkilöitä
- Asumistuen ja muun sosiaaliturvan heikennykset lisäävät asunnottomuusriskissä olevien määrää.
- Kelan 1.4.2024 tiukentuvat linjaukset kohtuuhintaisten asumiskustannusten osalta lisäävät velkaantumista ja vähentävät kohtuuhintaisten asuntojen määrää erityisesti kaupungeissa, joissa vuokrataso on korkeampi.

5

Kustannukset

Paine kustannuskasvun hillintään alijäämäisessä taloudessa

- Mielenterveys- ja päihdeasumispalveluissa merkittäviä hinnannousupaineita vuodelle 2024 (Uudessa raskaampien asumispalvelujen kilpailutuksessa 1.3.24 alkaen hinnat nousevat keskimäärin 20-30%.)
- Haasteita kokonaiskustannusten hallinnassa, seurannassa ja ennustamisessa (erityisesti mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalveluissa)

6

Henkilöstö

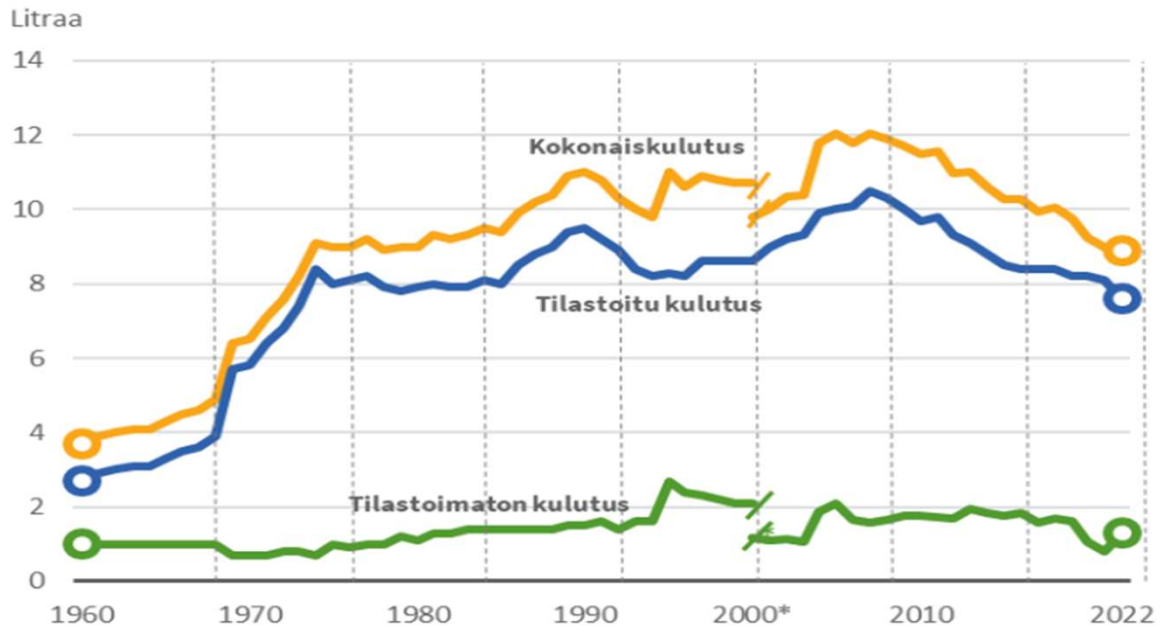
Henkilöstön saatavuus ja osaaminen varmistettava

- Keskitettyä miepä-asumispalvelujen asiakasohjausta aloitettiin rakentaa 1.2.2024 alkaen, jolloin Tampere/Oriveden asiakasohjaus siirtyi työikäisten sosiaalipalveluihin. Rekrytoinnit yksikön vahvistamiseksi käynnissä.
- Osaavan henkilöstön saatavuus haastavaa koko Suomessa
- Asiakkaiden moninaiset avun- ja tuentarpeet vaativat erityisosaamista ja usean eri ammattilaisen saumatonta yhteistyötä

Alkoholin käyttö Suomessa on vähentynyt vuosittain yli 10 vuoden ajan

Alkoholin kokonaiskulutus litroina 15 vuotta täyttäneistä

*) Tilastointitavan muutos vuodesta 2000 alkaen

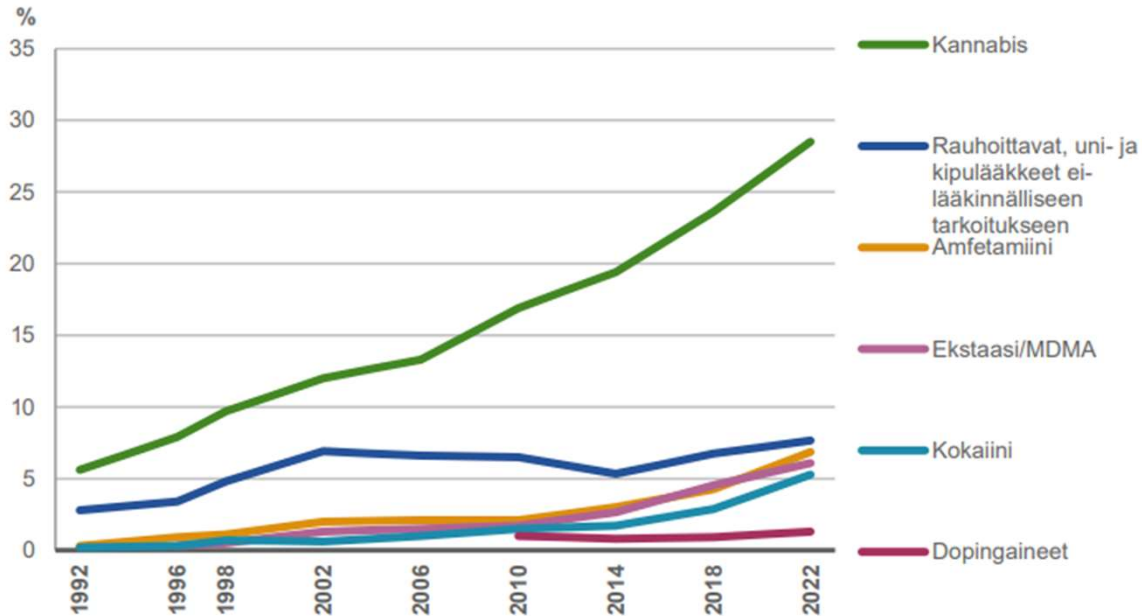
Lähde: THL, Alkoholijuomien kulutus

Alkoholin käytön trendi on ollut vähenevä 2000 – luvusta lähtien

2022 mitattu keskimääräinen kulutus on ollut noin 8,5 litraa vuodessa

Huumeiden käyttö Suomessa on noussut vuosittain 1990- luvun alusta lähtien 10 vuoden ajan

Kannabista ja muita aineista elämänsä aikana kokeilleiden tai käyttävien osuus 15-69 vuotiaissa

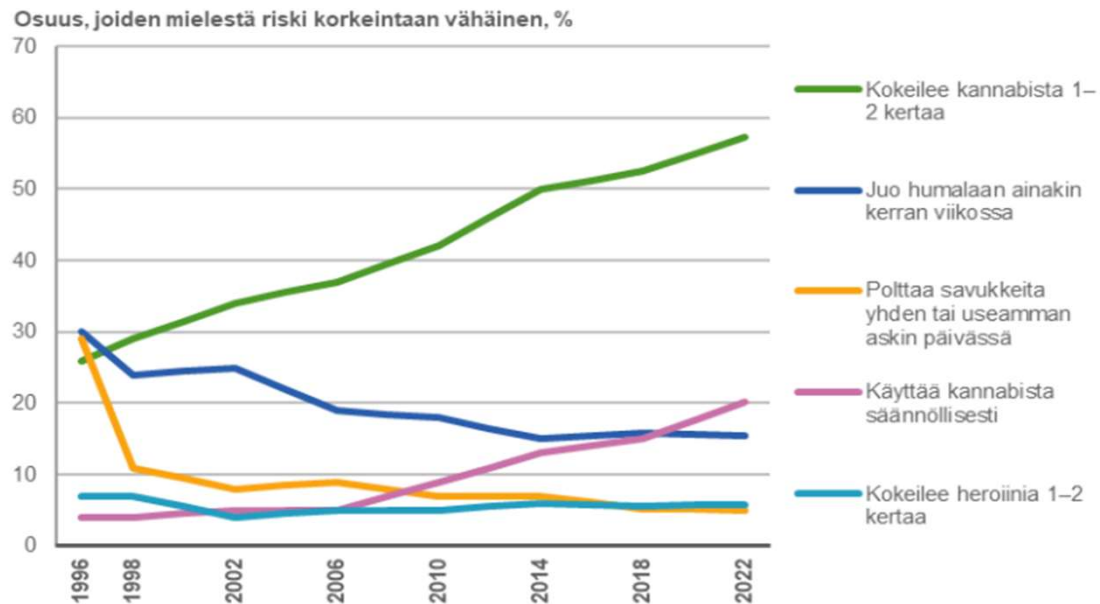

Huumeaineiden käyttö on ollut selvässä kasvussa edellisen 10 vuoden ajan

Kannabiksen käytön lisääntyminen ajoittuu saman ajankohtaan kuin alkoholin käytön väheneminen

Ilmapiiri Suomessa päihdeaineita kohtaan on muuttunut myönteisemmäksi

Mielipiteet eri päihdeiden käytön aiheuttamista terveydellisistä tai muista riskeistä 15-69 vuotiaissa

Kannabiksen käyttäjien asenteet ovat muuttuneet merkittävästi myönteisemmiksi kuluneen 10 vuoden aikana

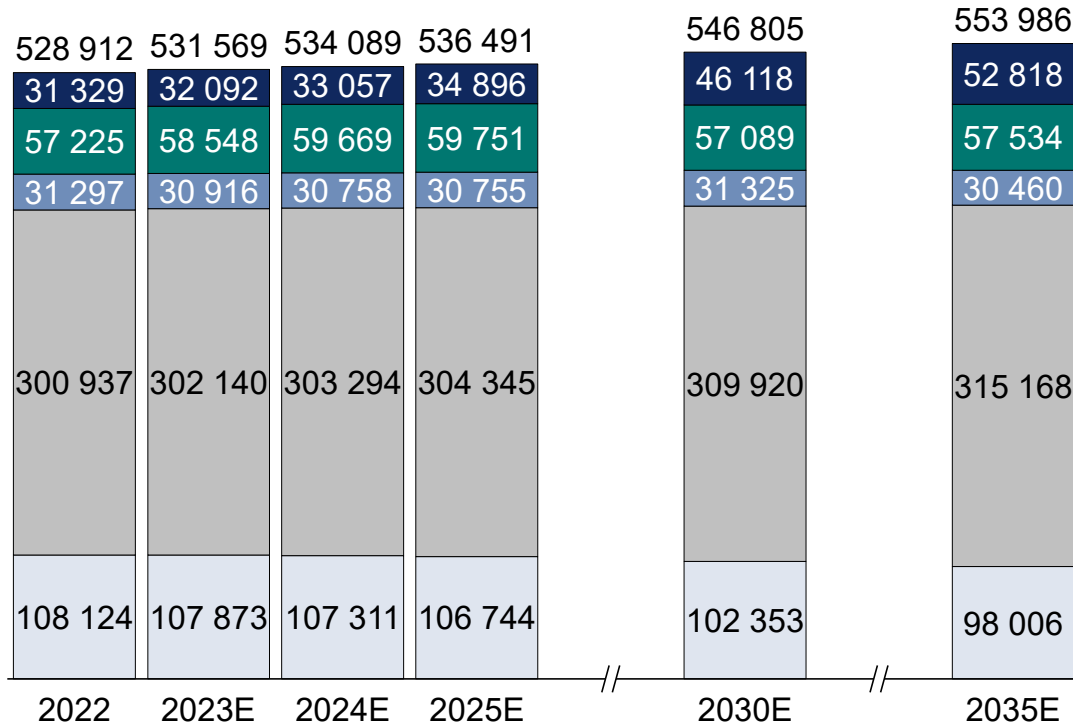
Noin 68% kannabista kokeilleista tai käyttävistä kokevat terveydellisen riskin olevan vähäinen

Askel kokeilla vahvempia huumeaineista on myös madaltunut

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Pirkanmaan väestöstä työikäisten määrässä ei merkittävää muutosta seuraavien vuosien aikana

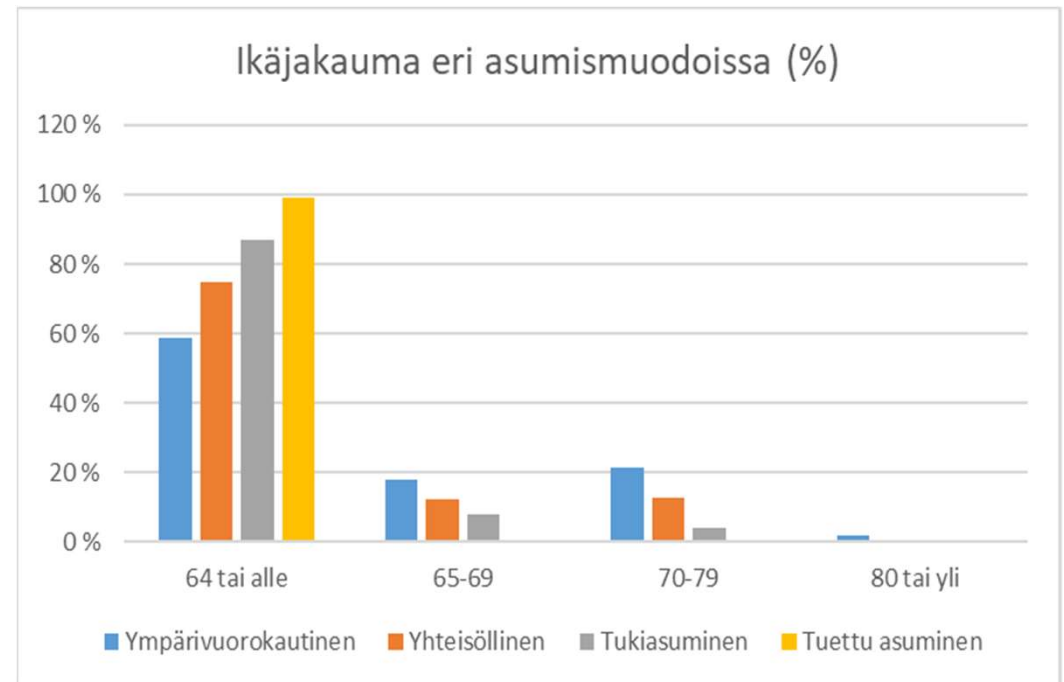
Pirkanmaan hyvinvointialueen väestöennuste 2022-2035E

Ikäryhmä	Muutos keskimäärin (2022 – 2035E)	Muutos (absoluuttinen)		
		2025E	2030E	2035E
80+	+4,1%	+12%	+48%	+69%
70 -79	+0,0%	+8%	+4%	+4%
65 - 69	-0,2%	-2%	0%	-3%
20 - 64	+0,4%	+1%	+3%	+5%
0 -19	-0,8%	-1%	-5%	-9%

Väestön ikääntymisellä ei ole merkittävää vaikutusta palvelutarpeen kasvuun

- Väestömuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta palvelutarpeen kasvuun asumispalveluissa, koska yli 80-vuotiaita on palvelussa vain yksittäisiä asiakkaita
- Ympäri vuorokautisessa asumispalvelussa noin 42% on yli 65-vuotiaita ja heidän osaltaan siirtyminen kevyempiin palveluihin on epätodennäköistä

Päihdehuollon asumispalveluissa on asiakkaita Pirkanmaalla verrattuna enemmän*

- Vuoden 2022 arvion mukaan Pirkanmaalla oli noin 1,5 päihdehuollon asumispalvelun asiakasta jokaista 1000 asukasta
- Verraten muihin hyvinvointialueisiin, Pirkanmaalla ilmaantuma on keskitasoa selvästi korkeampi
- Pirkanmaan päihdehuollon asumispalvelujen asiakasmäärät ovat vähentyneet vuosista 2020 ja 2021.

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

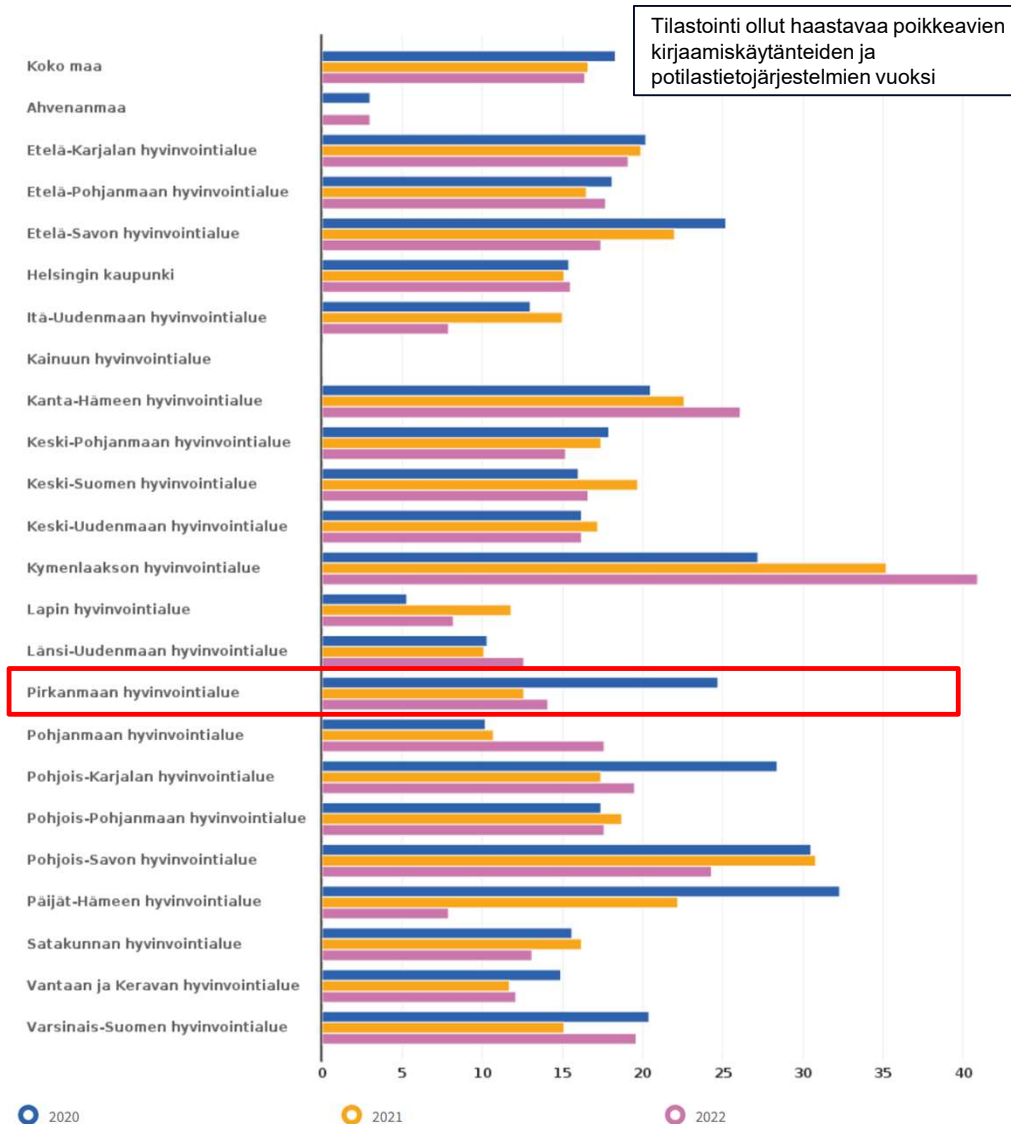

*Määrät asiakkaita / 1 000 asukasta
Lähde: sotkanet.fi 2024

Mielenterveysongelmaisia asiakkaita on Pirkanmaalla verrattuna vähemmän*

- Pirkanmaan päihdehuollon asumispalvelujen asiakasmäärät ovat olleet suuret vuonna 2020 jonka jälkeen asiakasmäärät ovat laskeneet huomattavasti
- Vuosien 2021-2022 on nähtävissä asiakasmäärien kasvua
- Verraten muihin hyvinvointialueisiin, Pirkanmaan asiakasmäärät ovat kuitenkin keskitason alapuolella
- Valtakunnallisissa tilastoissa ei näy tuetun asumispalvelun määriä jossa on merkittävä määrä asiakkaita.
 - Esimerkiksi pelkästään Tampereella tuetun asumisen palvelussa oli 2023 syksyllä 872 asiakasta

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

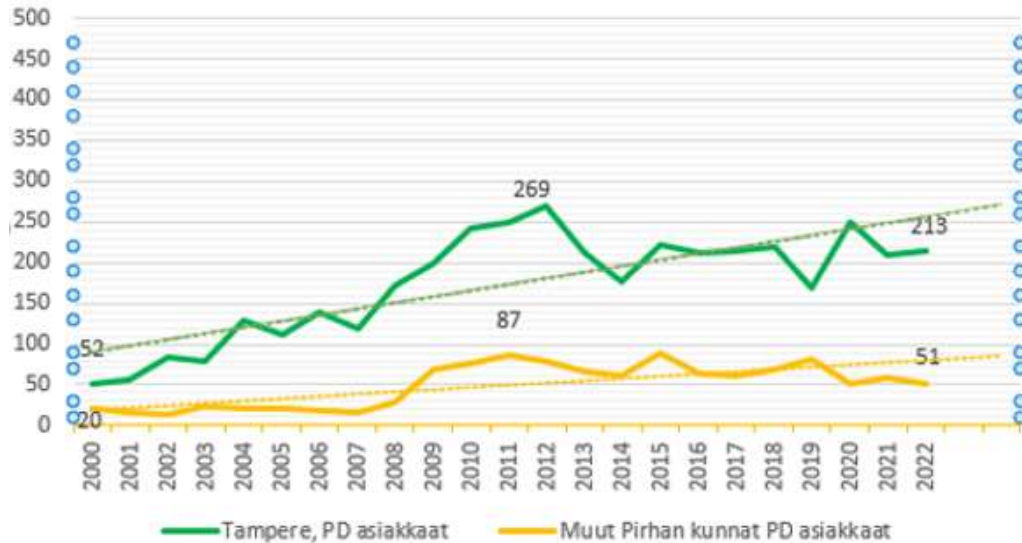

* Palvelu- ja tukiasunnot, mielenterveysongelmaiset asukkaat kunnan kustantamat palvelut / 10 000 asukasta

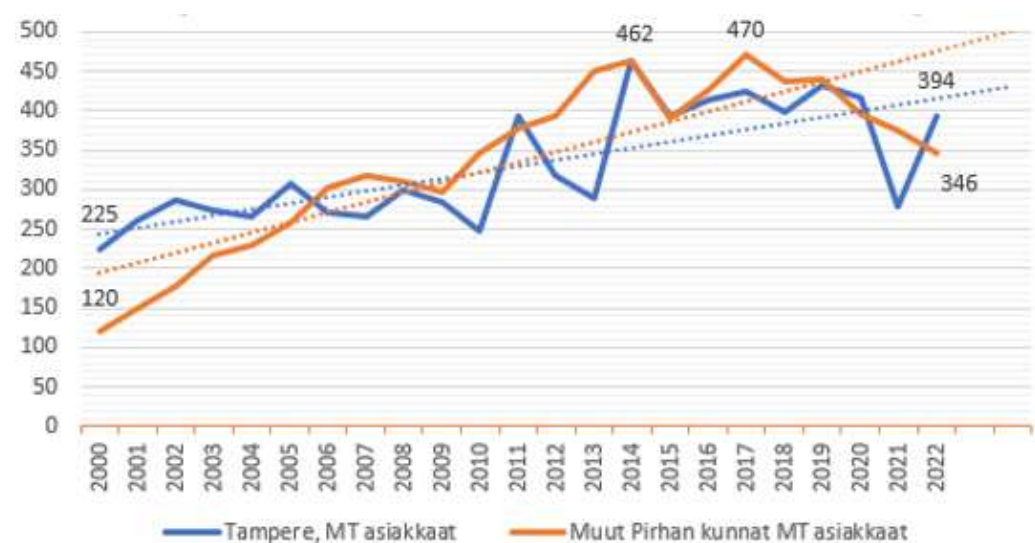
Lähde: sotkanet.fi 2024

Päihde- ja mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden asiakaspaikkojen tarve on Pirkanmaalla kasvussa

Päihdekuntoutujien asumispalveluiden lineaarinen kasvu Pirkanmaalla

Mielenterveyskuntoutujien lineaarinen kasvu Pirkanmaalla

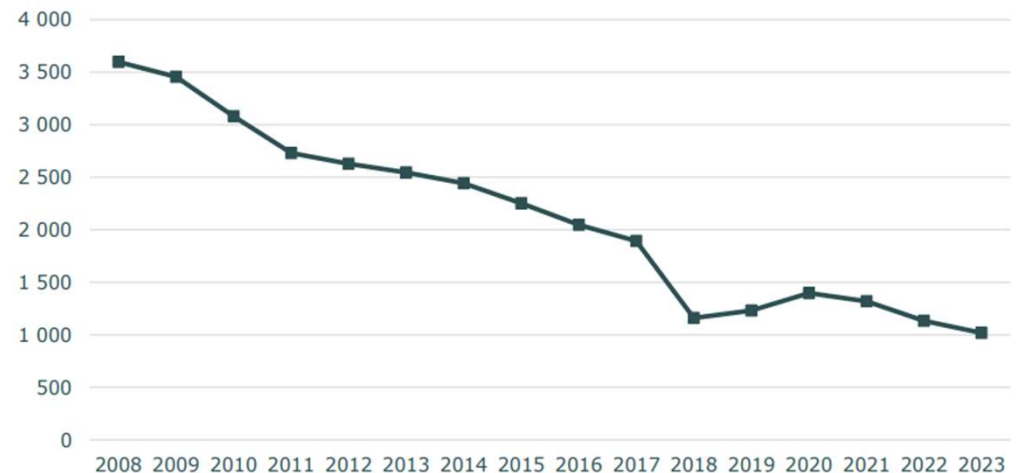
HUOM. Luvut eivät sisällä tuetun asumisen palvelua

Suomessa pitkäaikaisasunnottomien määrä on vähentynyt

- Asunnottomuutta on Suomessa vähennetty systemaattisesti 2000-luvun lopulta lähtien
- Vuosina 2028 -2023 pitkäaikaisasunnottomuus on vähentynyt 45 prosentista 30 prosenttiin
- Ympäristöministeriö (YM) on laatinut **pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen tueksi kehitysohjelman:**
 - Tavoitteena poistaa pitkäaikaisasunnottomuus vuoteen 2027 mennessä
 - Luoda yhteneväinen toimintamalli asunnottomuuden poistamiseksi
 - Linjaa, että pitkäaikaisasunnottomille tulee osoittaa tarvittava määrä mm. asumisyksikköpaikkoja
 - Ohjelmaan osallistuvat kaupungit ja hyvinvointialueet ovat oikeutettuja hakemaan rahoitusta tavoitteisiin pääsemiseksi

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Pitkäaikaisasunnottomuus Suomessa 2008-2023.

Lähde: Aran selvitys:
Asunnottomuus 2023.

Asunnottomuus keskittyy Tampereelle

- Asunnottomuuslukujen valossa ilmiö keskittyy Pirkanmaalla Tampereelle.
- Yli 10% asunnottomista on muuttanut Tampereelle, pääasiassa Pirkanmaan kunnista
- Tällä hetkellä Pirkanmaalla arvioidaan olevan **289 asunnotonta**
- Asunnottomat ovat yleensä miehiä ja heillä on taustalla moninaisia sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia, joten tarvitaan eri palvelujen yhteensovittamista
- Asunnottomuuden vähentämiseksi tarvitaan erityisesti Asunto ensin –periaatteen mukaisia ratkaisuja: vuokra-asuntoja, kotiin vietävää tukea ja päihteet sallivaa, ympärivuorokautista asumispalvelua

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Asunnottomien määrä Pirkanmaalla 2023 (vuosi 2022)

Kunta *	Yksinelävät yht.	Pitkäaikais-asunnottomat	Naiset	Nuoret	Maahanmuuttajat
Tampere	274 (307)	33 (48)	58 (60)	52 (59)	39 (47)
Nokia	2 (10)	1 (0)	1 (0)	0 (0)	0 (0)
Ylöjärvi	1 (7)	0 (7)	1 (1)	1 (1)	0 (0)
Lempäälä	4 (6)	1 (0)	1 (3)	0 (0)	0 (0)
Valkeakoski	3 (5)	0 (1)	0 (2)	1 (0)	0 (0)
Pirkkala (uusi)	5 (uusi)	1	1	3	0
YHTEENSÄ	289 (352)	36 (59)	62 (69)	57 (62)	39 (48)

Lähde: ARA 2024. Asunnottomuuden selvitys.

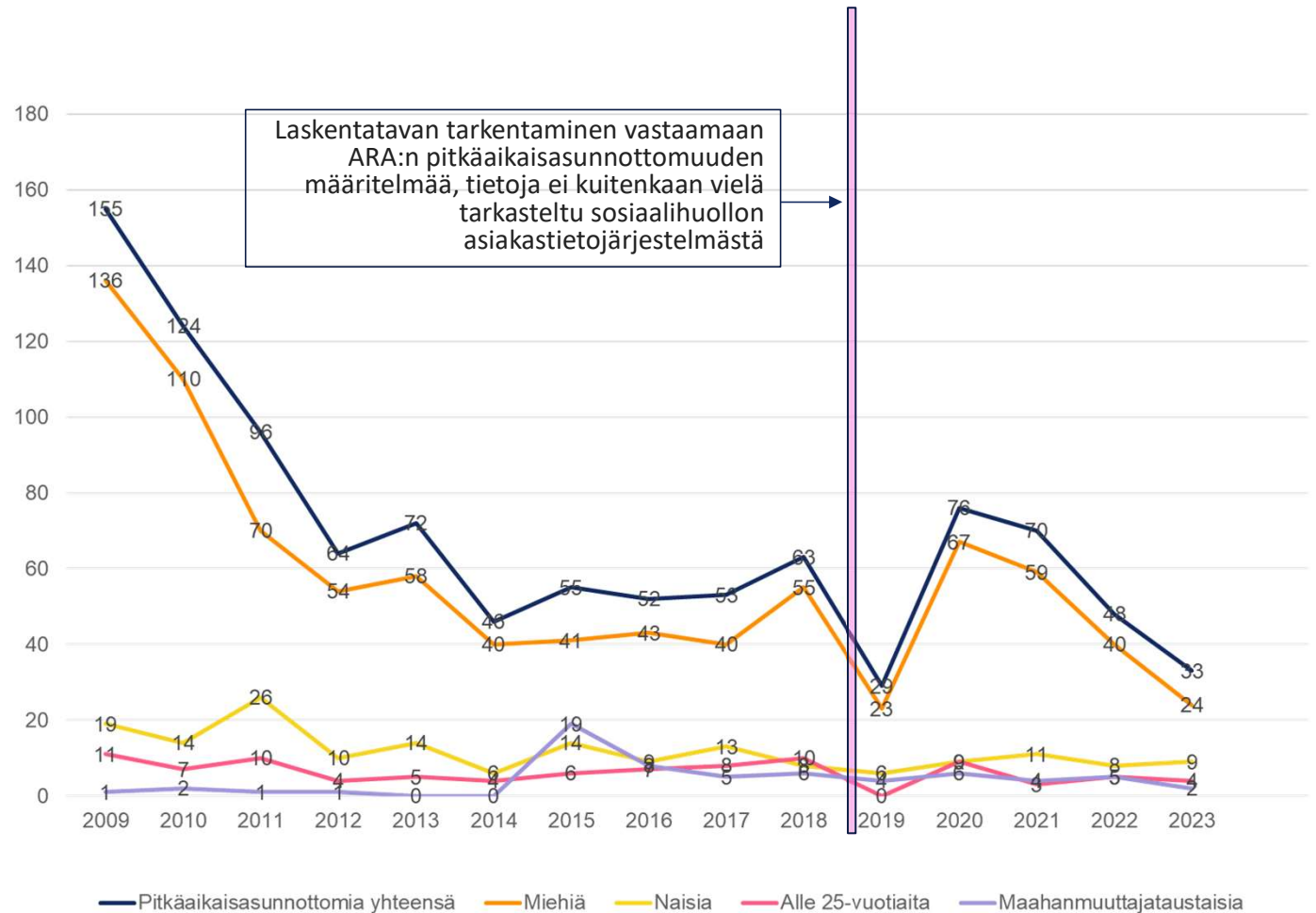
*Seuraavat kunnat eivät vastanneet ARA selvitykseen: Akaa, Ikaalinen, Kangasala, Kuhmoinen, Mänttä-Vilppula, Orivesi, Parkano, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Vesilahti

Vuonna 2022 asunnottomia henkilöitä ilmoittivat lisäksi Akaa, Punkalaidun ja Kangasala. Vuonna 2023 Punkalaitumella ei asunnottomia henkilöitä, Akaa ja Kangasala eivät vastanneet kyselyyn.

Pitkäaikaisasunnottomuus on vähentynyt Tampereella

Pitkäaikaisasunnottomuus on vähentynyt Tampereella, mikä johtuu erityisesti miesten pitkäaikaisasunnottomuuden vähenemisestä.

Naisten osalta sen sijaan pitkäaikaisasunnottomuuden luvut ovat pysyneet lähes ennallaan 2010-luvulla.

Yleisimpien sosiaalisten olosuhteiden päällekkäisyys asunnottomuuden taustalla

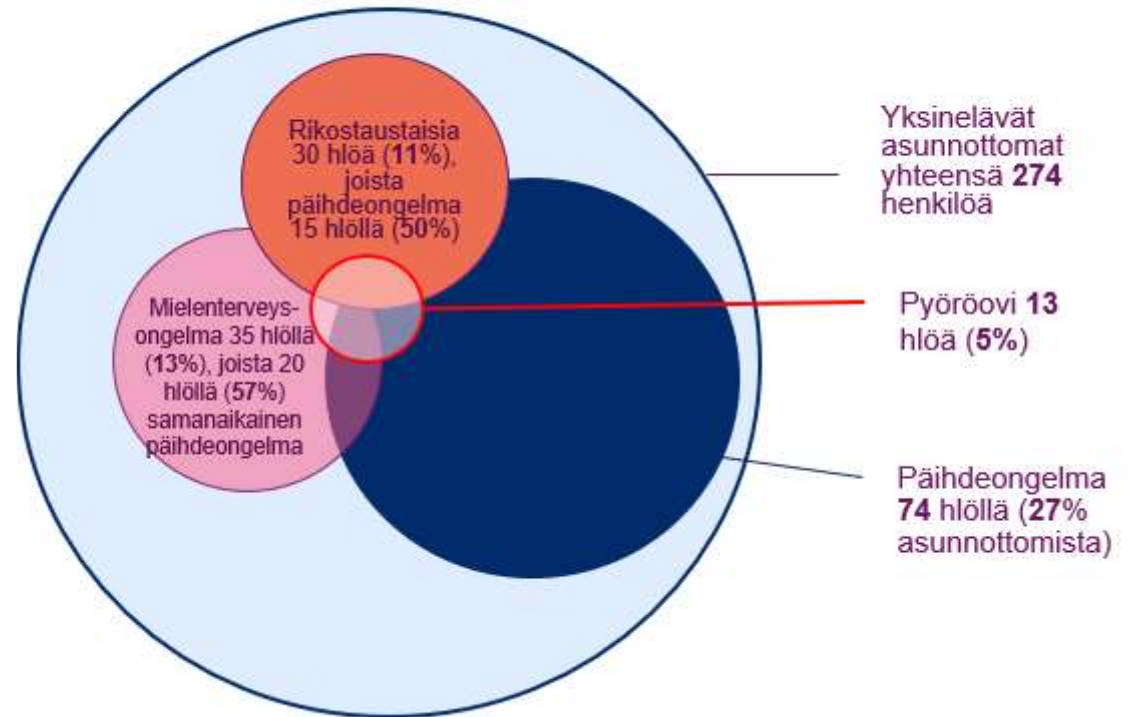
Tamperelaisia asunnottomia yksilötasolla tarkasteltaessa on havaittu, että heillä on usein kerrostuneita olosuhteita, jotka vaikeutuvat asunnottomuuden pitkittyessä.

Asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaaminen sekä asumistilanteen ratkaiseminen edellyttävät sosiaali- ja terveystalouden moniammatillista ja liikkuvaa yhteistyötä sekä kiinnipitävää työtettä.

On tunnistettu, että osalla henkilöistä (pyöröovi) ongelmat ovat kasautuneita ja kiinnittymistä pitkäaikaisiin palveluihin ei ole tapahtunut, vaan henkilöt palaavat toistuvasti asumispäivystyksen kaltaisiin palveluihin.

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Asunnottomuus vuonna 2023

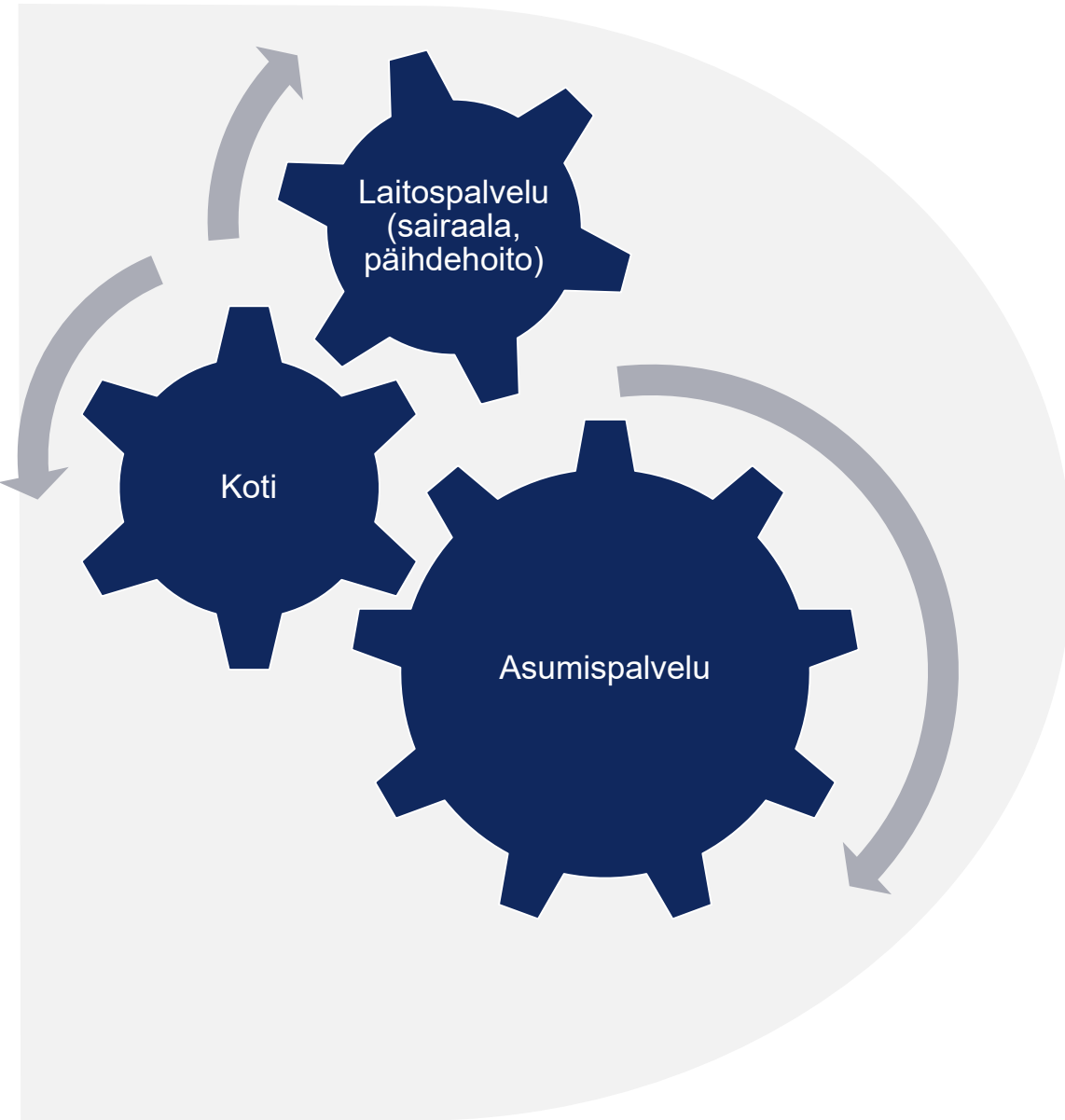

Lähde: Tampereen kaupungin asunnottomuusselvitys 2023.

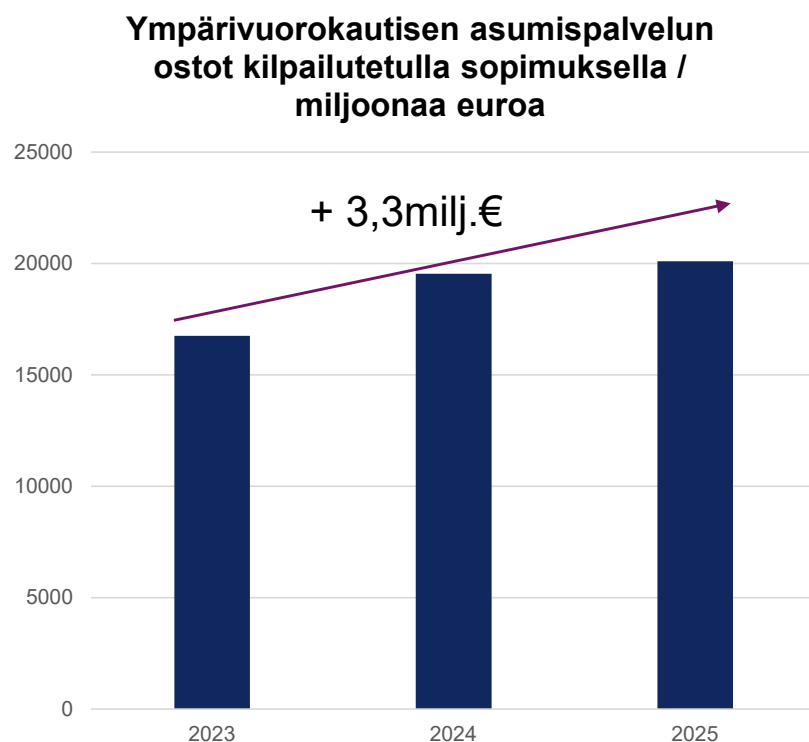
Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden todellisuus

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluissa tavoitellaan aina kuntoutumista mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteena voi kuitenkin olla myös ylläpitää asiakkaan saavuttamaa toimintakykyä tai tukea asiakasta ikääntymään sairauden kanssa.

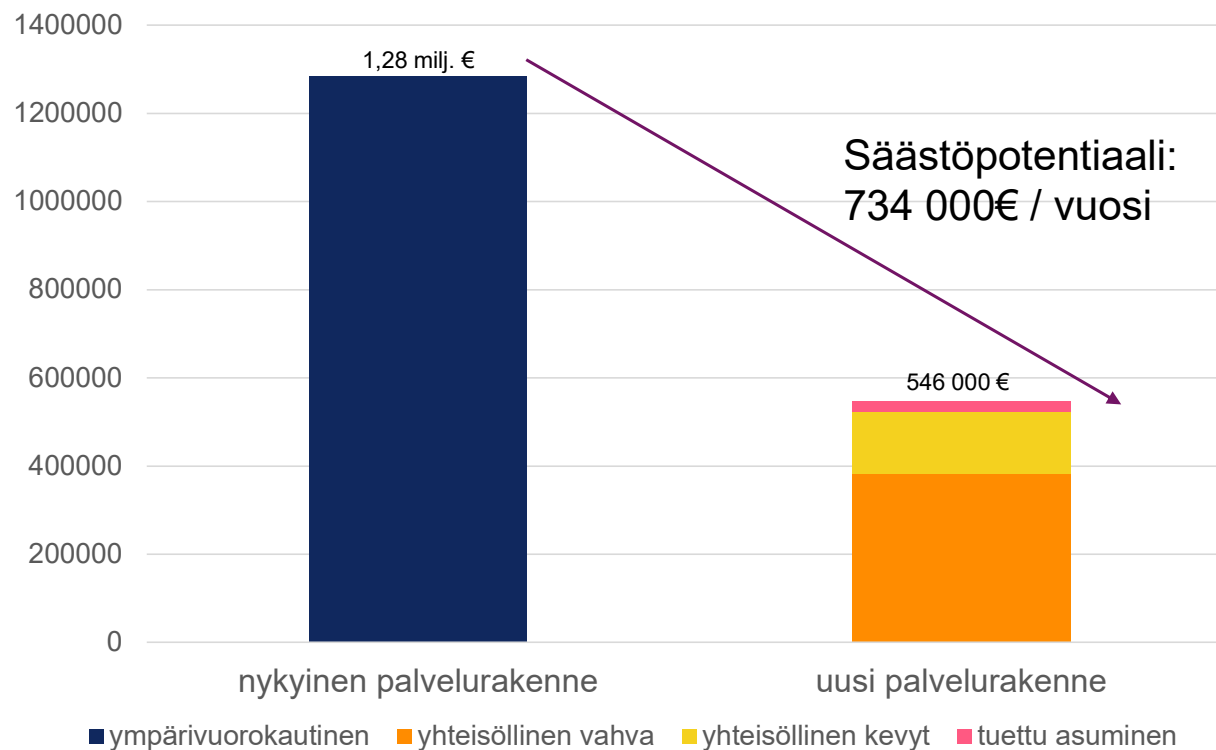
Asumispalvelujen talouden reunaehdot haastavat palvelutuotantoa ja psykiatrian sairaansijojen riittävyyden mahdollistamista

- 2023 kilpailutuksessa ympärivuorokautisen asumispalvelun hinnat nousivat noin 20%, joten vuosikustannukset kasvaisivat sen myötä 3,3milj. € nykyisellä 460 asiakkaan määrällä
- Hinnannousun myötä vuoden 2023 toteutuneilla ostoilla on mahdollista tuottaa vuosittain ympärivuorokautisia asumispalveluja enää vain 380 asiakkaalle
 - Koska yli 65-vuotiaiden määrä ei merkittävästi muutu, olisi työikäisten asiakasmäärän vähennyttävä vähintään 30%:lla
- Yhteisöllisen asumispalvelun (kotihoitopalvelua vähintään 38 tuntia kuukaudessa) hinnat nousivat noin 30 %, mutta kustannuksia ei saa tarkkaan eroteltua tuetusta asumisesta, joten vastaavaa vertailua ei voi tehdä

Palvelurakenteen keventämisessä on säästöpotentiaalia

20 asiakasta siirtyä kevyempiin asumismuotoihin

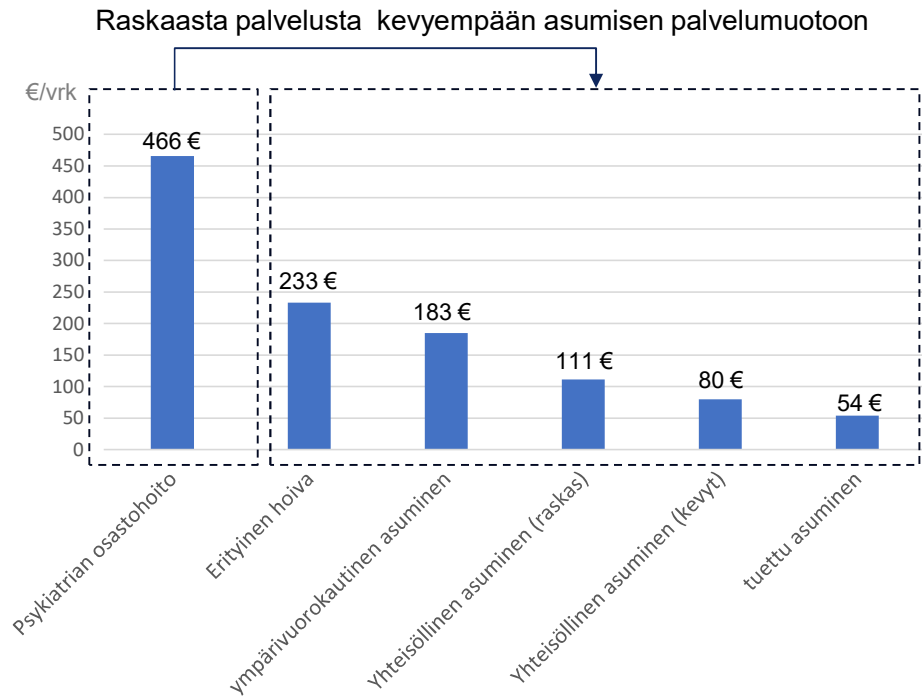
Nykyisessä palvelurakenteessa 20 asiakasta ympärivuorokautisessa asumispalvelussa 1,28 miljoonaa euroa

Uudessa palvelurakenteessa kustannukset yhteensä 546.000 euroa:

- 20 asiakasta ympärivuorokautisesta yhteisölliseen vahvan tuen asumiseen
- 10 asiakasta yhteisöllisen vahvan tuen asumisesta kevyen tuen asumiseen
- 5 asiakasta yhteisöllisen kevyen tuen asumisesta kotiin
- Huomioitava kuitenkin nykyisessä palvelurakenteessa ja palvelulinjojen välisessä yhteistyössä se, että mielenterveys- ja päihdekuntoutujien ympärivuorokautinen asumispalvelu voi olla kustannustehokkainta ja tarkoituksenmukaisinta (sovellettava yleislakia erityislakien sijaan, jos mahdollista)

Avohoidon toimivuus ja hoitoketjujen sujuvuus vaikuttaa psykiatristen sairaansijojen riittävyteen

Psykiatrian selvityksen perusteella psykiatristen sairaansijojen riittävyys riippuu avohoidon toimivuudesta ja hoitoketjujen sujuvuudesta, jotta potilas pääsisi mahdollisimman varhain asianmukaiseen hoitoon eikä siten tarvitsisi sairaalahoitoa.

- **Haasteet ja niihin vastaaminen:**

1. Avohoidon ja -palvelujen painotuksen lisäämisen ja hoitojen vaikuttavuuden noston tulisi vaikuttaa erilaisten laitospalveluiden tarpeeseen. Toisaalta, mikäli kokonaisresurssia ei voida lisätä, tulisi avohoidon ja -palvelujen vahvistaminen toteuttaa siirtämällä resursseja erilaisista laitos- ja asumispalveluista. Tämä edellyttää toimivaa resurssien ja prosessien kokonaisjohtamista, joka kattaa sekä terveys- että sosiaalipalvelut.

Prosessien kokonaiskehittäminen: Vuoden 2024 aikana rakennetaan Avopalveluiden palvelulinjalle, mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluihin sekä päihdetyöhön keskitetty, koko Pirkanmaan hyvinvointialuetta palveleva asiakasohjaus. Keskitetyn ja riittävästi resursoitun asiakasohjauksen avulla varmistetaan palveluiden käytön systemaattinen seuranta. Yhdessä sairaalapalvelujen edustuksen ja asumisen asiakasohjauksen kanssa rakennetaan (sas-) työryhmä, jonka tehtävänä on varmistaa sairaalapalveluista avopalveluihin sijoittuminen tarkoituksenmukaisesti.

2. Asumispalveluissa asuvien tulee saada terveydenhuollon palveluita myös heidän siirtyessään terveydenhuollon yksiköstä asumispalveluihin.

Monialaista yhteistyötä vahvistetaan avopalvelujen ja sairaalapalvelujen toiminnassa.

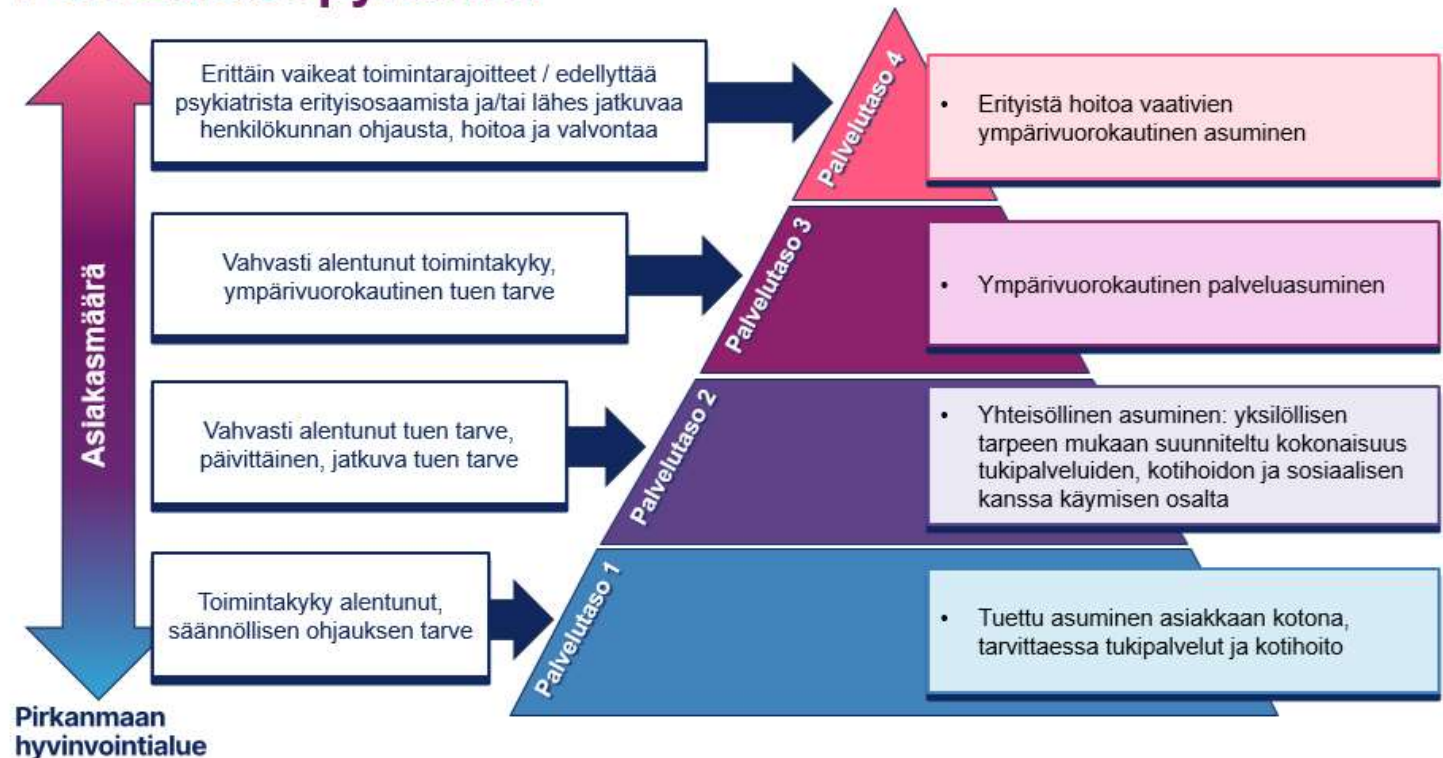
Asumisen nykytila

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Asumispalvelut rakentuvat asiakkaan tarpeen mukaisesti

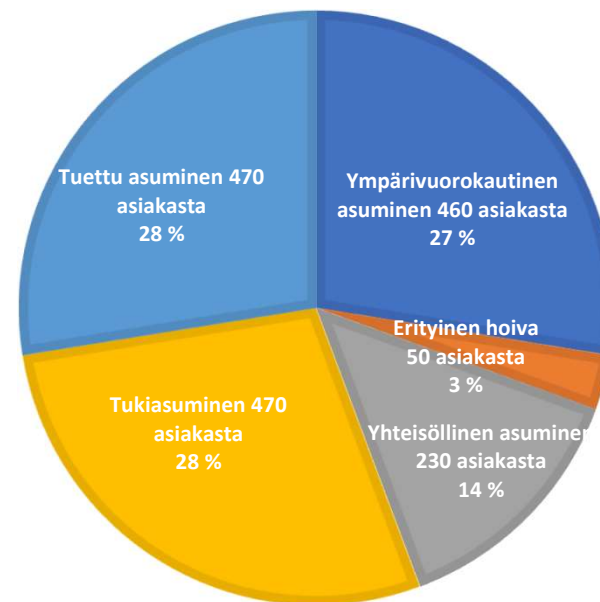
- Asumispalveluiden myöntäminen perustuu sosiaalihuoltolain 21 § ja 21 a, b, c §:iin
- Asumispalveluja järjestetään henkilöille, jotka erityisestä syystä tarvitsevat apua tai tukea asumisessa tai asumisensa järjestämisessä
- Kotiin annettavat palvelut ovat ensisijaisia suhteessa palveluihin, jotka edellyttävät muuttamista ja sisältävät sekä asumisen että palvelut
- Tavoitteena on siirtyä asumispalveluissa kohti kevyempiä kotiin annettavia palveluita

Palvelutasopyramidi

Nykyinen asumispalveluiden verkko

- Vuoden 2023 alussa asiakkaita palveluissa oli 1670 henkilöä, joista 1210 asui asumisyksikössä ja 470 tuetun asumisen tuella omassa vuokra-asunnossaan
- Ympäri vuorokautisen, erityisen hoivan ja yhteisöllisen asumispalvelun uudella sopimuskaudella 1.3.2024 on mahdollistettu, että siirtymät vahvemmassa palvelusta kevyemmän tuen palveluun sekä sairaalasta asumispalveluun voidaan toteuttaa sopimuspaikkojen puitteissa. **Hankinnan kohteena on yhteensä 2 729 paikkaa, joista Pirkanmaalla 1 405 asiakaspaikkaa eri asumisen muodoissa ja Pirkanmaan ulkopuolella 1 324 paikkaa.**
- Tampereen asumispäivystyksen asiakasmäärät ovat olleet kasvussa vuosien ajan ja sen käyttöaste vaihtelee jatkuvasti 114 – 171 % välillä (38 asiakaspaikkaa).
- Pirkanmaan hyvinvointialueelle siirtymisen myötä asumispäivystys Tastu palvelee kaikkia Pirkanmaalaisia asunnottomia, mikä lisää painetta asiakasmäärien kasvun osalta edelleen. Käytännössä Tastu on ”yliviutokohta”, jonne moni asunnoton päätyy odottamaan omaa asuntoa.

	Tilapäinen asuminen (asumispäivystys)	Yksiköiden määrä	Erityinen hoiva 24/7 (Erho) / paikkamäärä	Ympäri vuorokautinen / paikkamäärä	Yhteisöllinen asuminen / paikkamäärä	Tuki-asuminen * / Paikkamäärä	Tuettu asuminen kotiin / palvelujakso
Oma tuotanto (% - osuus kapasiteetista)	100%	4 (5%)	0 (0%)	15 (4%)	8 (2%)	68 (10%)	40 (5%)
Ostopalvelu (% - osuus kapasiteetista)		76 (128) (95%)	146 (100%)	329 (96%)	342 (98%)	618 (90%)	760 (95%)
2023 Pirkanmaalla yhteensä (sopimuspaikat yhteensä):	38 paikkaa	80 Yksikköä	146 (468) paikkaa	344 (863) paikkaa	350 (712) paikkaa	565 (686) paikkaa	800 palvelujaksoa
2023 (kaikki palveluissa olevat)			50 asiakasta	460 asiakasta	230 asiakasta	470 asiakasta	460 asiakasta

Pirkanmaan hyvinvointialue

*Tuettu asuminen ja tuettu asuminen tukiasunnossa-muuttuvat yhteisöllisen asumisen palveluiksi vuoden 2024 jälkeen

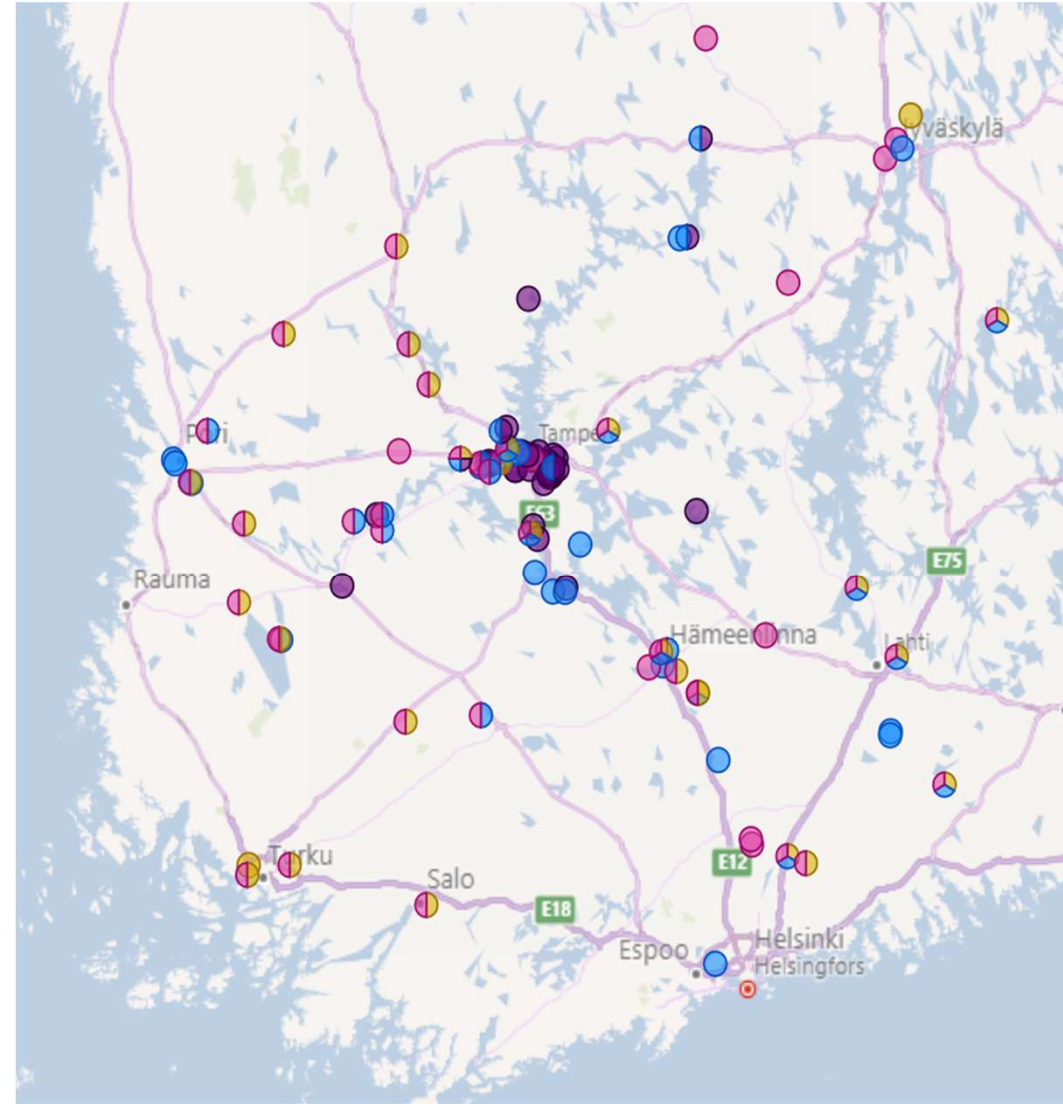
Lähde: Pirha toiminnohjausjärjestelmä. poikkileikkauspäivä 02/24.

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelujen maanlaajuinen verkko 1/2

*Samassa kiinteistössä
Voi olla useita asumisen yksiköitä

- Palveluiden verkko on laaja ja ulottuu Pirkanmaan lisäksi myös Etelä- ja Keski-Suomeen
- Palvelut tuotetaan pääsääntöisesti ostopalvelujen turvin joita koko palveluiden verkossa on 162 asuinyksikköä ja ne sijaitsevat 99 eri kiinteistössä *
- Palvelujakauma on seuraava:
 - Ympäri vuorokautinen asuminen 49 yksikköä
 - Erityistä hoitoa vaativa asuminen 30 yksikköä
 - Yhteisöllinen asuminen 45 yksikköä
 - Tuettu asuminen 38 yksikköä

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

- Ympäri vuorokautinen asuminen
- Tuettu asuminen
- Erityistä hoitoa vaativa asuminen
- Yhteisöllinen asuminen

*Samassa kiinteistössä
Voi olla useita asumisen yksiköitä

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelujen Pirkanmaan laajuinen verkko 2/2

Pirkanmaalla sijaitsee 84 asuinyksikköä ja ne sijaitsevat 53 eri kiinteistössä *

Neljä yksikköä on omassa palvelutuotannossa ja ne sijaitsevat: Tampereella kaksi, Nokialla yksi ja Pälkäneellä yksi.

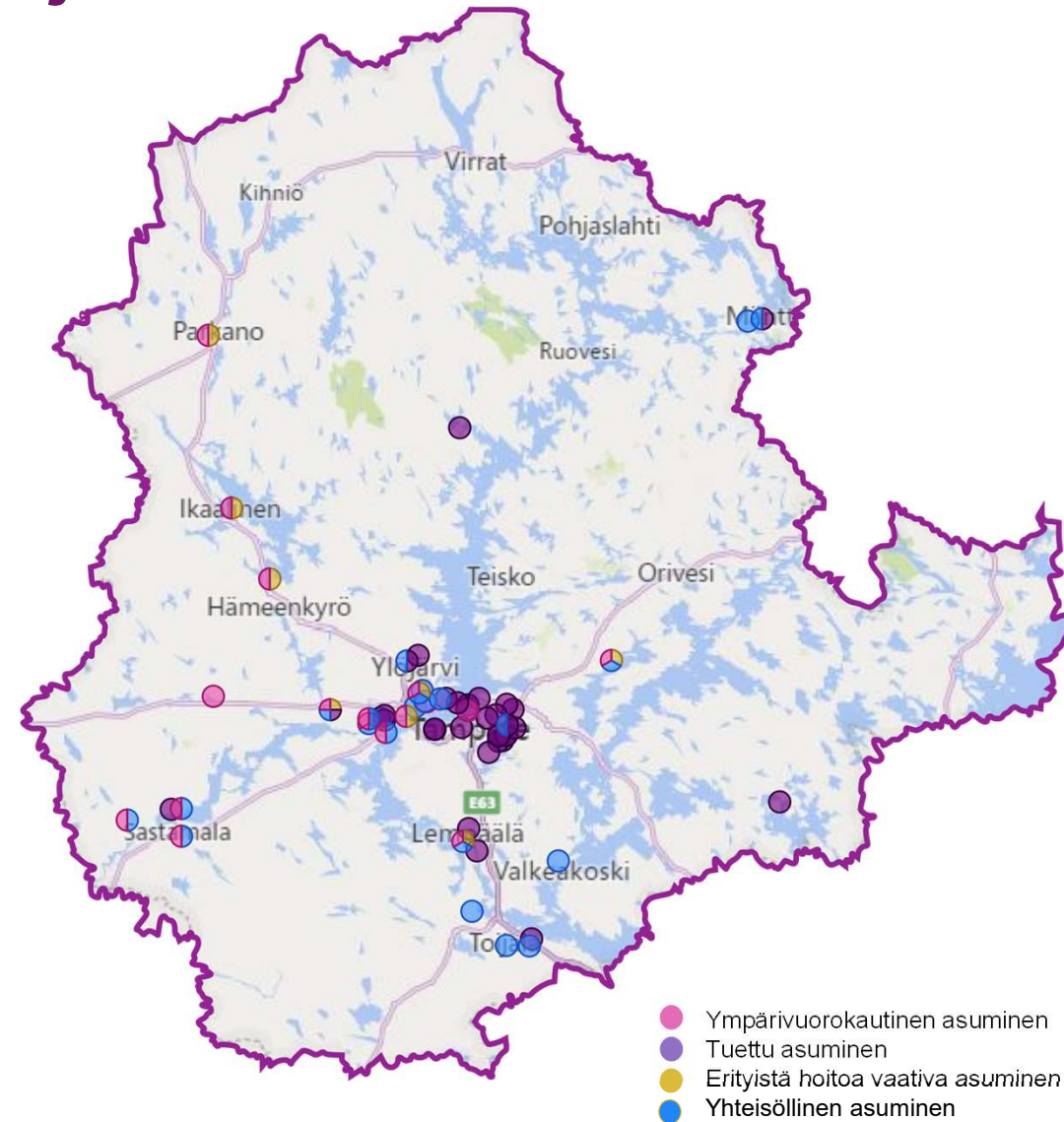
Pirkanmaalla sijaitsevat asumispalveluyksiköt ovat jakautuneet seuraavasti:

- Ympäri vuorokautinen asuminen 18 yksikköä
- Erityistä hoitoa vaativa asuminen 9 yksikköä
- Yhteisöllinen asuminen 22 yksikköä
- Tuettu asuminen -palvelun tuottajaa on verkossa 35
- Lisäksi Tampereella on yksi asumispäivystyksen yksikkö

Pirkanmaan alueella korostuu tuetun asumisen yksiköt, kun taas muut yksiköt sijaitsevat pääsääntöisesti Pirkanmaan ulkopuolella.

- Suurin osa yksiköistä sijaitsee Tampereella ja sen seutukunnissa, joissa yksiköjä on yhteensä 65

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

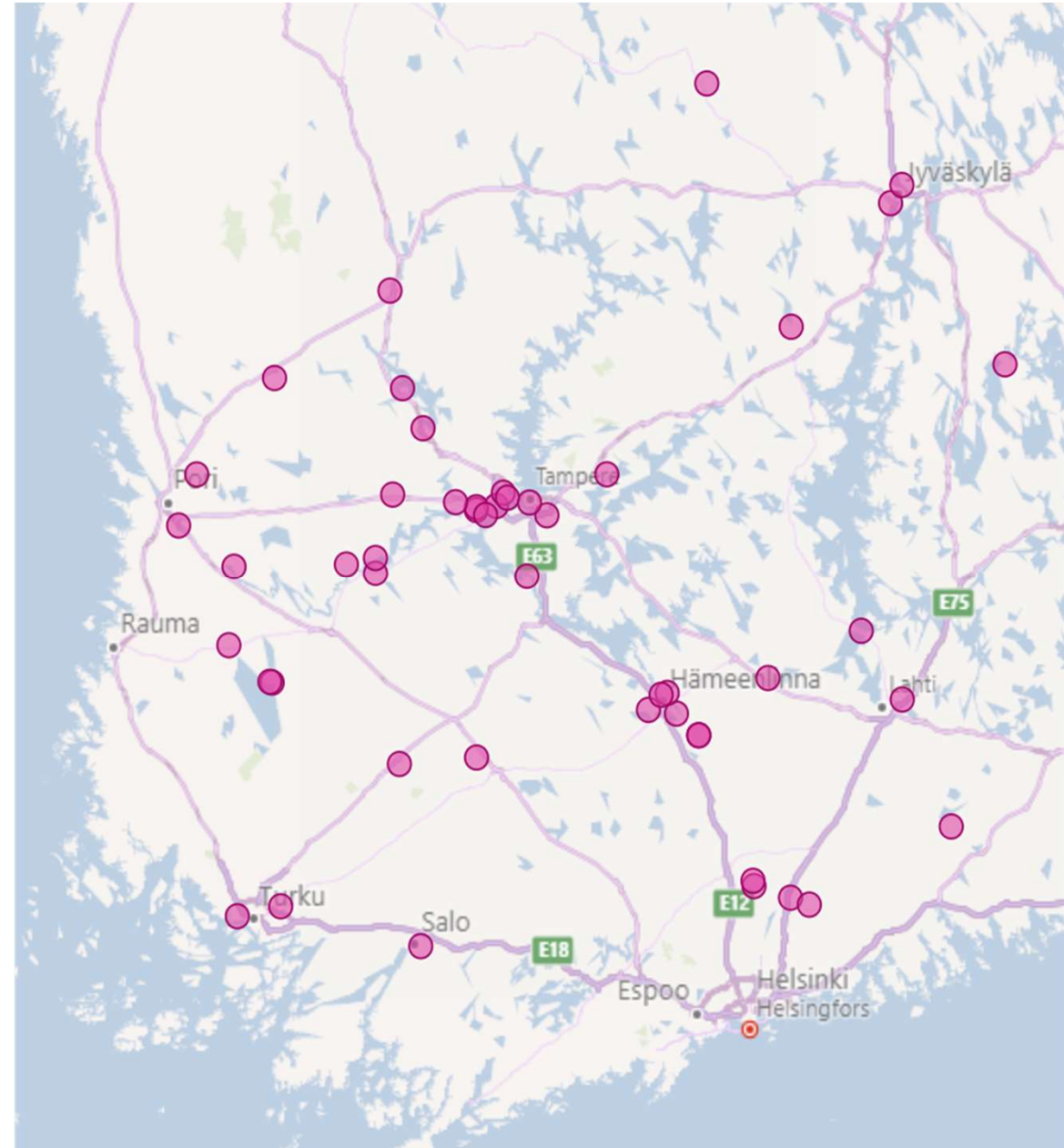

Ympäri vuorokautinen asuminen

Ympäri vuorokautisen asumisen yksiköitä on yhteensä 49, joista:

- 18 yksikköä sijaitsee Pirkanmaalla
- 31 yksikköä sijaitsee Etelä- ja Keski- Suomessa

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

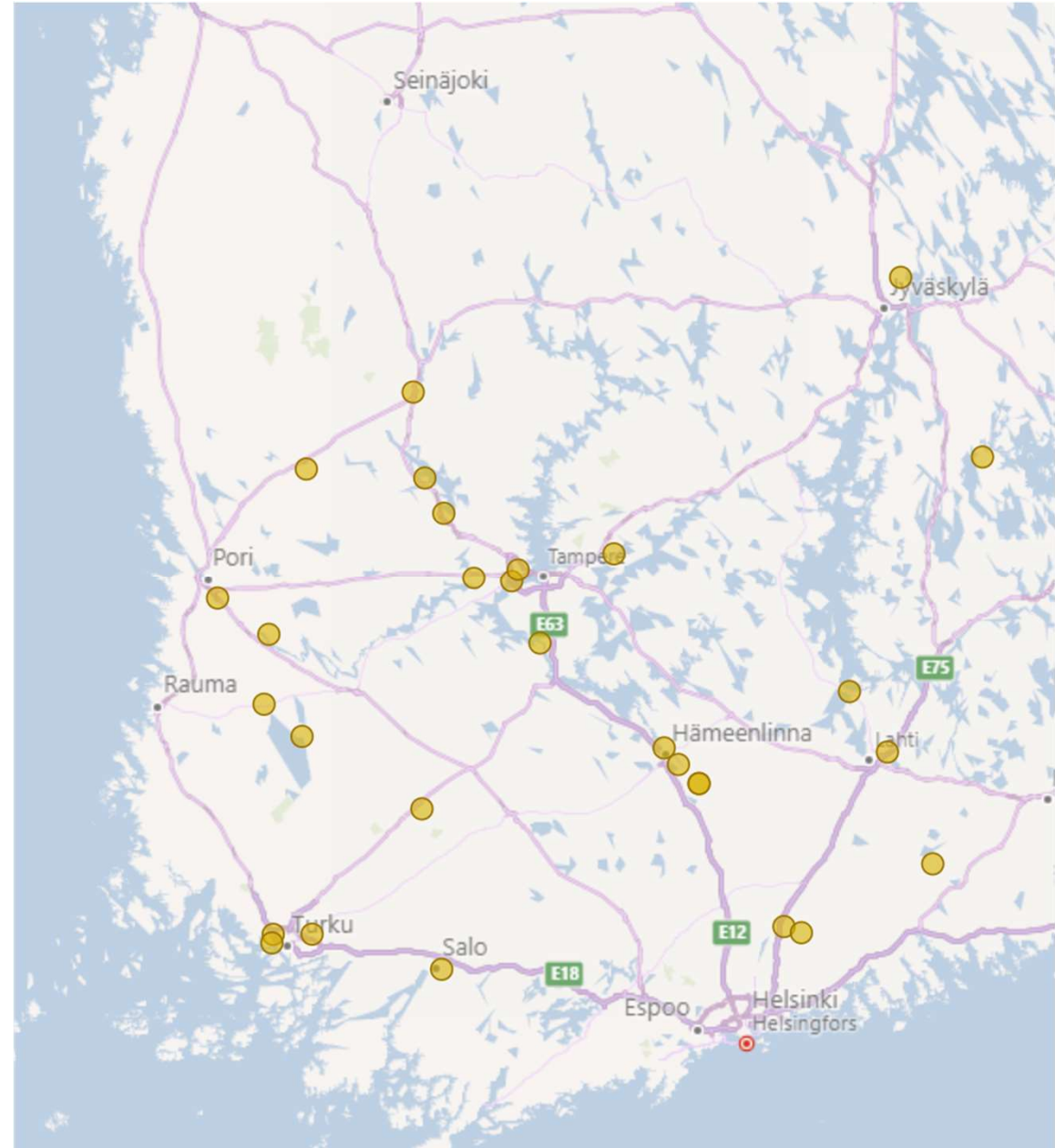

Erityistä hoitoa vaativien asumisyksiköt

Erityistä hoitoa vaativien asiakkaiden yksiköitä on noin 30 joista:

- 9 yksikköä on Pirkanmaalla
- 21 yksikköä sijaitsee Etelä- ja Keski-Suomessa

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

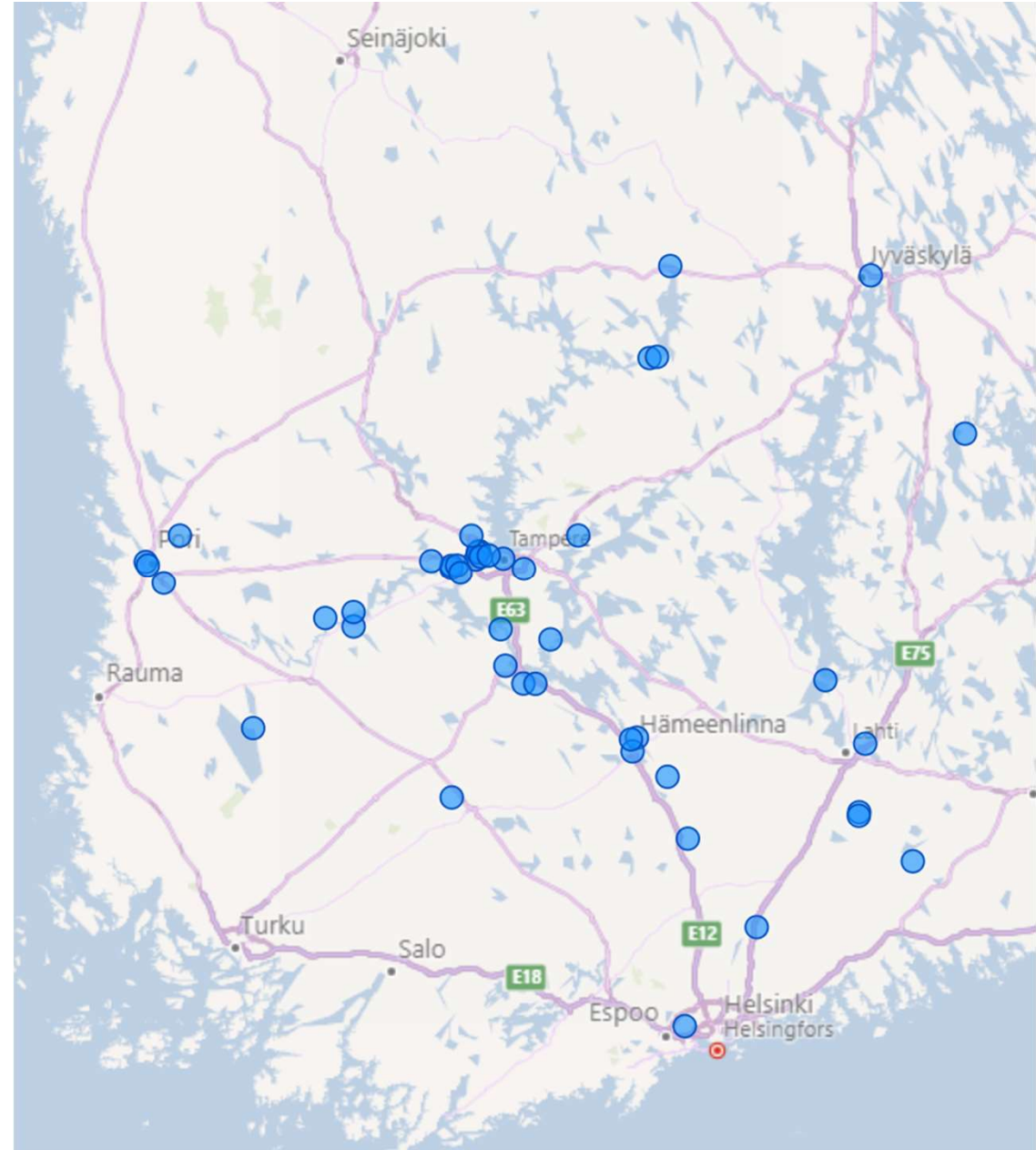

Yhteisöllinen asuminen

Yhteisöllisen asumisen yksiköitä on yhteensä 45, joista:

- 22 yksikköä sijaitsee Pirkanmaalla
- 23 yksikköä sijaitsee Etelä- ja Keski-Suomessa.

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Omavaraisuusaste asumisen palveluissa on heikko, ainoastaan 5%

- Oman tuotannon yksiköitä Pirkanmaalla on neljä joista yksi on kuntoluokaltaan erittäin huono joka esitetään poistettavaksi.
- Oman tuotannon osuus on tällä hetkellä noin 5 % kaikesta palvelutuotannosta.
- Tavoitteena on oman tuotannon vahvistaminen
- Lisäksi omaan tuotantoon tarvitaan myös asunto ensin –mallin mukaisia sekä nais erityisiä asumismuotoja

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Kuntoluokat (KL) ja selitteet

KL 5	Rakennus on valmistunut vuoden 2018 jälkeen tai se on valmistunut 1990 jälkeen ja täydellisesti peruskorjattu pinnoiltaan ja talotekniikaltaan alle 5v. sitten.	KL 2	Rakennus on valmistunut 1976-1994. Pinnat ovat alkuperäiset, mutta siistissä kunnossa tai pintoja on osittain uusittu 2000-luvulla. Tekniikka on alkuperäinen.
KL 4	Rakennus on valmistunut vuoden 2011 jälkeen tai se on valmistunut 1980 jälkeen ja täydellisesti peruskorjattu pinnoiltaan ja talotekniikaltaan alle 10v. sitten.	KL 1	Rakennus on valmistunut 1961-1975, pinnoissa ja talotekniikassa tekninen käyttöikä päättymässä tai päättynyt. Laaja peruskorjaus odotettavissa 5 vuoden sisällä.
KL 3	Rakennus on valmistunut 1995-2010. Pinnat ovat alkuperäiset ja hyväkuntoiset tai peruskorjattu alle 15v. sitten. Tekniikkaa / LVIS-kalusteita on osittain uusittu, esim. valaistus LED-tekniikalla.	KL 0	Rakennus on valmistunut ennen vuotta 1960. Ylläpidossa merkittävä korjausvelkaa niin pinnoissa, kuin talotekniikassa. Rakennuksessa on mahdollisesti ollut useita vesivahinkoja. Käyttövesi- ja viemäriverkko ovat alkuperäiset.
KL ei saatavilla		Kaikista toimipisteistä ei selvityksen ajankohtana ollut tietoa saatavilla rakennuksen kuntoluokituksesta.	

Toimipiste	Toimenpide	Kuntoluokka	Perustelut ja huomiot asumisen näkökulmasta
Nokia / Nokian päihdeasumisen yksikkö	Esitetään lakkautettavaksi 2024, korvaavia tiloja etsitään	0	Huonon kunnan vuoksi yksikkö ei palvele enää käyttötarkoitustaan
Pälkäne / MTP Haaparinteen kuntoutumiskodit	Säilyy toistaiseksi palveluiden verkossa	3	Yksikkö säilyy toistaiseksi palveluiden verkossa, mutta edellyttää kustannusten tarkempaa selvitystä ja sen pohjalta tarvittaessa uutta arviointia.
Tampere / Jussikoti	Säilyy palveluiden verkossa	4	Yksikkö säilyy palveluiden verkossa.
Tampere / Tastu I	Säilyy palveluiden verkossa	4	Yksikkö säilyy palveluiden verkossa.

Asumisen tavoitetilä

Pirkanmaan
hyvinvointialue

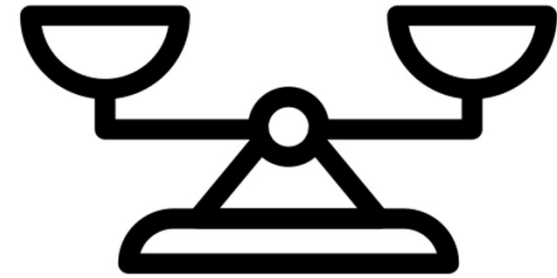
Tavoitteena tasapaino, kustannustehokkuus ja oikea-aikaisuus

- Omaa tuotantoa vahvistetaan 10 uudella yksiköllä pääosin vuokraamalla jo olemassa olevia tiloja, pyritään hyödyntämään myös mm. vapautuvia ikäihmisten yksiköitä, ympäristöministeriön pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen suunnattua pysyvää rahoitusta ja tarvittaessa investoimalla
- Vahvistetaan asumispäivystystä uudella investoitavalla yksiköllä
- Samalla vähennetään ostopalveluiden käyttöä
- Käyttöön soveltumaton asuinyksikkö Nokialla suljetaan vuoden 2024-25 aikana
- Vahvistetaan asiakaskohderyhmäkohtaisia palveluja sekä omassa että ostopalvelutuotannossa
- Yhteneväisen asiakasohjauksen kautta asiakkaan ohjaus suuntautuu oikean asumispalvelun piiriin
- Palvelujen painopistettä siirretään raskaiden asumispalvelujen käytöstä kevyempiin ratkaisuihin
- Vahvistetaan tuetun asumisen palveluja omana tuotantona
- Huomioidaan palvelulinjojen välinen yhteistyö ja kustannustehokkuus

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Tasapainoinen palvelurakenne ja palveluiden verkko

Kustannustehokkaat palvelulinjojen yhteiset asumisen ratkaisut

Oikea-aikainen asumispalvelujen kokonaisuus, joka vastaa asiakkaiden tarpeisiin.

Palvelurakennetta kevennetään ja omaa tuotantoa vahvistetaan

	Tilapäinen asuminen (asumispäivystys)	Erityinen hoiva 24 /7 (Erho)	Ympäri vuorokautinen asumispalvelu	Yhteisöllinen asuminen	Tuettu asuminen kotiin
2024 asiakaspaikat	38	50	460	700	460
2035 (asiakaspaikka-muutos +/-)	+22	0	-90	0	+240
2024 oma palvelutuotanto % kaikista	100 %	0	4 %	10 %	5 %
2035 oma palvelutuotanto % kaikista	100 %	0	20 %	20 %	33 %

- Oma palvelutuotanto kaikissa asumispalvelumuodoissa on edellytys sille, että palveluprosessit saadaan toimiviksi, palvelut oikea-aikaisiksi ja siirtymät palvelujen välillä sujuviksi. Oman palvelutuotannon riittävä osuus on tärkeä myös kustannustenhallinnan näkökulmasta.
- Oman tuotannon asumisyksiköitä lisätään ympärivuorokautisessa asumispalvelussa sekä yhteisöllisessä asumisessa erityisesti asunto ensin –periaatteen mukaan. Oman toiminnan suhteellinen osuus kasvaa myös ostopalvelujen hankinnan vähenemisen myötä ympärivuorokautisessa asumispalvelussa.
- Tuetun asumisen palvelua, eli työikäisten sosiaalityön ja –ohjauksen palveluiden itse tuottamaa, asiakkaiden omiin koteihin vietävää sosiaaliohjausta lisätään merkittävästi.

Omaa palvelutuotantoa kehitetään Pirkanmaalla

Keskuskaupungin alueella vahvistetaan asumispäivystystoimintaa sekä muuta vahvaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä mahdollisesti myös muiden viranomaisten yhteistyötä vaativaa asumispalvelua.

Muilta osin asumispalveluiden verkkoa kehitetään koko Pirkanmaan alueella ensisijaisesti vapautuvia, tarkoituksenmukaisia asumispalvelukiinteistöjä hyödyntämällä

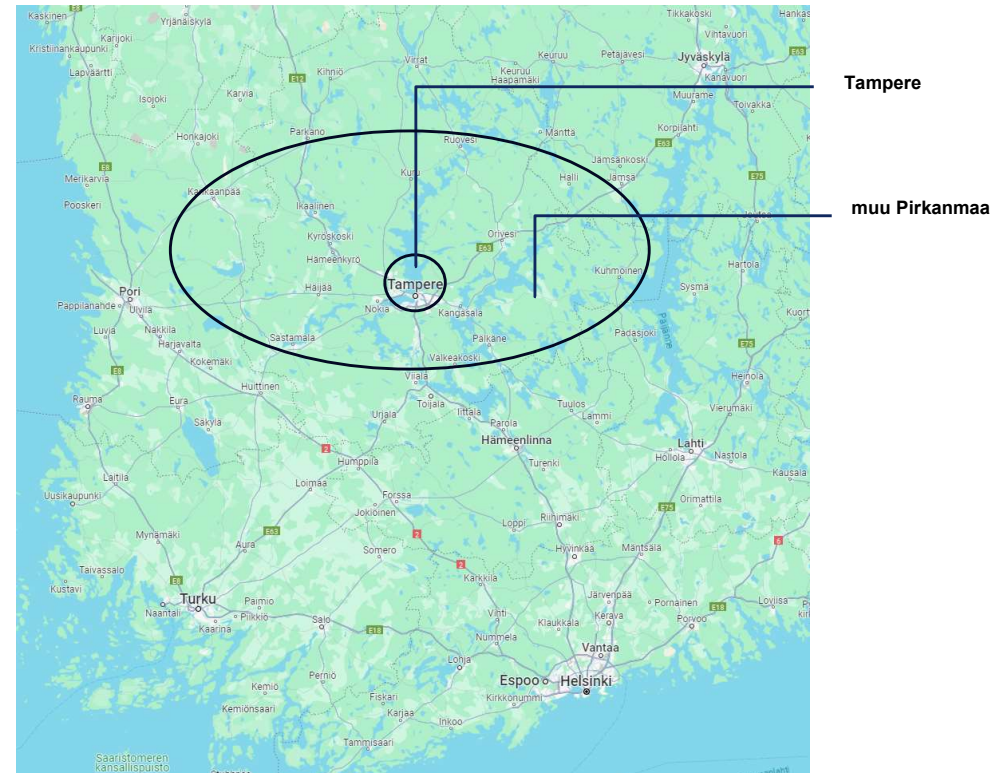
Tampere

- Uuden asumispäivystysyksikön (Tastu II) suunnittelutyö jatkuu
- Kahden asumispäivystysyksikön myötä mahdollistuu erityisosaamisen kehittäminen, kun toiseen asumispäivystysyksikköön keskitetään mielenterveystyö ja toiseen päihdetyön osaamista.
- Naiserityisen asumisyksikkö: yksikköön sijoitetaan sekä THL:n rahoittama etäturvakoti (3 paikkaa), asumispäivystys- ja asunto ensin –mallin mukaista toimintaa sekä vahvaa, asiakkaan kotiin vietävää tuetun asumisen tukea.
- Ennen toisen asumispäivystysyksikön valmistumista palveluverkkoon, kehitetään nykyisen asumispäivystysyksikön yhteyteen asunto ensin –mallin mukaista yhteisöllistä asumista asumispäivystyksen kuormittumisen helpottamiseksi.

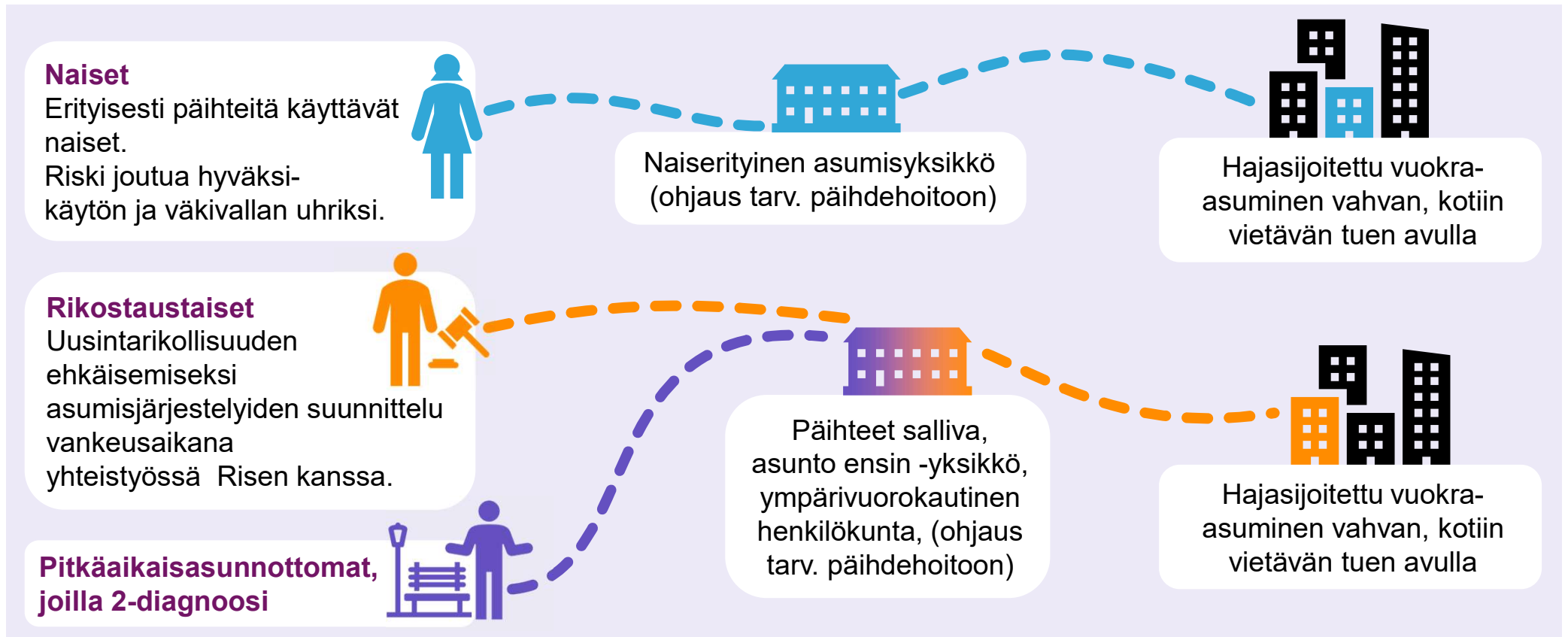
Muu Pirkanmaa

- Lisätään ensisijaisesti tuetun asumisen yksiköitä mm. pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi

Pirkanmaan hyvinvointialue

Asumisen ratkaisuihin tavoitellaan kohderyhmäkohtaisia asumisen muotoja esimerkiksi:

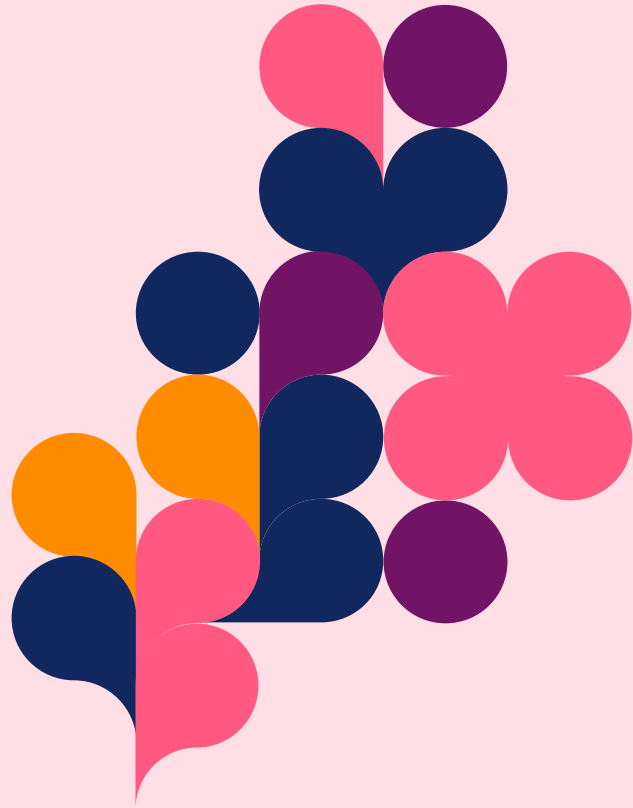

Asumispalveluissa kehitetään tuotantotapoja ja sisältöjä

- **Erityisryhmien tarpeisiin vastaavaa palvelutuotantoa kehitetään ja vahvistetaan:**
 - Asumispäivystysyksikön tarpeisiin vastaaminen sekä asunto ensin –periaatteen mukaisten asumisyksiköiden kehittäminen
 - Naiserityinen asumispalvelujen kokonaisuus
 - Kotiin vietävän, liikkuvan asunnottomuustyön kehittäminen ja laajentaminen koko alueelle yhteistyössä terveydenhuollon kanssa (ns. Nopsajalat ja Helsingin Auroran liikkuvan työn malli).
 - Neurokirjon piirteisille suunnattu palvelutuotanto
 - Vapautuvien vankien huomioiminen asumispalveluissa
- Kohderyhmien erityiset tarpeet huomioidaan yhteensovittamalla asumis-, vastaanotto-, mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä psykiatrian palveluja entistä vahvemmin ja saumattomia palveluketjuja luoden.
- Kevyempiä asumismuotoja ja itsenäistä asumista tuetaan luomalla uusia yhteistyömalleja kaupunkien ja yleishyödyllisten vuokranantajatahojen kanssa

Yhteistyömalleilla kohti itsenäistä asumista

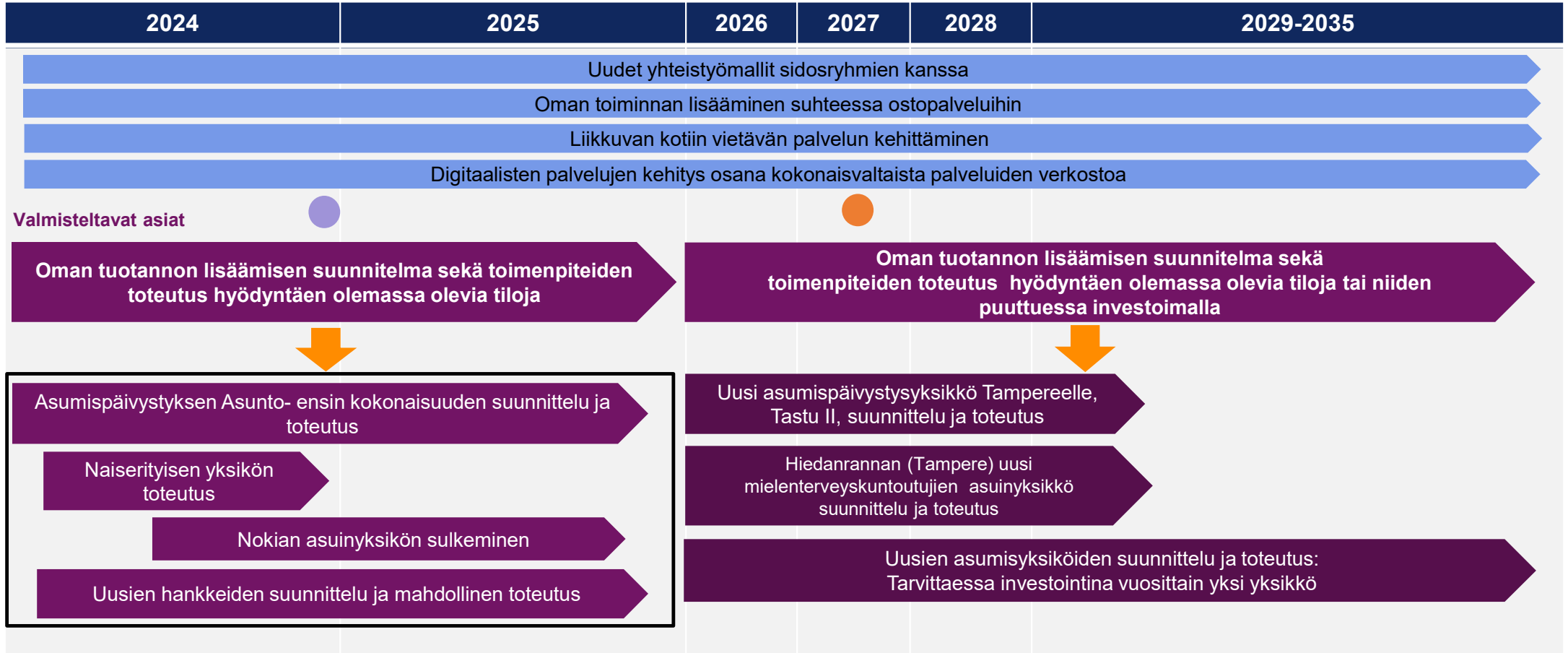
- Kumppanuusmallia on kehitetty yhteistyössä Tampereen kaupungin ja yleishyödyllisten vuokranantajatahojen kanssa
- **Keskeistä:** määritellä yhteisesti vastuutahot ja toimijoiden roolit, jotta asumisen pysyvyys mahdollistuu myös ongelmatilanteissa
- Vuokranantajat osoittavat sosiaalihuollon asiakkaille asuntoja, joihin vuokralainen tekee vuokrasopimuksen. Hyvinvointialue järjestää tarpeen mukaiset sosiaali- ja terveystalvelut asukkaan kotiin
- Tiiviillä yhteistyöllä turvataan asumisen sujuminen ja ennakoidaan asumisen kriisiytymisen varalle toimintamalleja
- **Pilottikohteina:** työikäisten sosiaalipalvelujen asiakkaille osoitetut asunnot Y-säätiön vuokrauskohde Lyyrapyrstössä (2023 alkaen).
- Tavoitteena lisätä uusia kohteita eri vuokranantajien asuntokannasta. Onnistuakseen vaatii oman tuotannon sosiaaliohjauksen lisäämistä

Uusia palvelukonsepteja luodaan ja jatkossa on tärkeää, että erityisryhmien asumispalvelujen kehittäminen elää vahvasti ympäröivän yhteiskunnan muutoksessa ja asiakkaiden muuttuvissa palvelutarpeissa mukana.

Tiekartta palveluiden verkkosuunnitelman toimeenpanosta

Tiekartta 2024-2035 täydennys

	Ajankohta	Toimenpide	Lisätiedot
1.	3-12/2024	Asumispäivystys Tastun (Tampere) kehittämiskokonaisuus	Asumispäivystyksen tilanteen helpottaminen jo ennen Tastu II:sta kehittämällä päivystyksen ympärille AE-mallin mukainen yhteisöllinen, asumispalveluyksikkö.
2.	4-12/2024	Naiserityisen, ympärivuorokautisen yksikön perustaminen	Asumispäivystys, ympärivuorokautinen ja AE-mallin mukainen yhteisöllinen asumispalvelu, kotiin vietävä tuetun asumisen tuki/KOPA. Sisältää myös THL:n rahoittaman etäturvakodin (3 paikkaa).
3.	4-12/2024	Yhteistyön vahvistaminen psykiatrian sekä VOT:n mielenterveys- ja päihdepalvelujen kanssa.	Yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen asumispalveluissa olevien asiakkaiden psykiatrisen voinnin tukemiseksi sekä hoitoonohjauskäytäntöjen selkeyttämiseksi (ks. dia 34).
4.	2024-2025	Nokian asuinyksikön suljetaan	Yksikön tekninen kuntoluokka on 0. ja yksikkö ei sovellu nykystandardien mukaiseen asumiseen.
5.	2024 - 2035	Uusien yhteistyömallien kehittäminen yhteistyössä kaupunkien ja yleishyödyllisten vuokranantajien kanssa	Erityisryhmille suunnattujen, kohdennettujen asuntojen saamiseksi kehitetään yhteistyömalleja kaupunkien ja yleishyödyllisten vuokranantajien kanssa itsenäisen asumisen mahdollistamiseksi (esim. case Lyyrapyrstö Tampereella) sekä asumisneuvontatyön vahvistamiseksi.
6.	2024 - 2035	Oman toiminnan lisääminen suhteessa ostopalveluihin ympärivuorokautisen asumispalvelun, yhteisöllisen asumisen sekä tuetun asumisen palvelun osalta.	Yhteisöllisen asumisen osalta ks. kohdat 1 ja 2. Tuetun asumisen osalta vahvistetaan oman toiminnan sosiaaliohjaajien mahdollisuutta työskennellä asiakkaan tukena hänen arjessaan.
7.	2024 - 2035	Liikkuvan kotiin vietävän työn kehittäminen yhteistyössä mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä psykiatrian kanssa.	Hankerahoituksella aloitetaan liikkuvan sosiaalityön ja -ohjauksen palvelun kehittäminen sekä itsenäisesti että yhteistyössä mielenterveys- ja päihdepalvelujen kanssa.
8.	2024 - 2035	Digiratkaisut	Etävastaanottojen ja konsultaatiopalvelujen kehittäminen digityövälineiden avulla sekä itsenäisesti että yhteistyössä mielenterveys- ja päihdepalvelujen kanssa.

Vaikutusten arviointi

Vaikutusten ennakoarviointi

Vaikutukset asukkaisiin/asiakkaisiin

- Asukkailla palvelun sisällöt muuttuvat. Muutto toiseen yksikköön on mahdollista joidenkin kohdalla.
- Palvelu vastaa nykyistä paremmin asiakkaan tarpeita.
- Osallisuuden vahvistaminen asumisyksiköissä mahdollistuu nykyistä paremmin.
- Kohderyhmäkohtainen asumispalvelutuotanto vahvistaa vertaistukea ja yhteisöllisyyttä.
- Kuntoutuminen ja palvelutarpeiden seuranta sekä arviointi vahvistuu ja systematisoituu.

Vaikutukset organisaatioon ja henkilöstöön

- Henkilöstön saatavuudesta tulee huolehtia.
- Digitaaliset ja liikkuvat palvelut konsultaatioina lisäävät työn tukirakenteita.
- Oman palvelutuotannon ja henkilöstön määrän kasvaessa huomioitava riittävä johtamisresurssi.
- Nokian Välikadun yksikön henkilöstö (5 htv) siirtyy muihin yksiköihin / tuetun asumisen palveluihin.
- Edellyttää lisähenkilöstöä sosiaaliseen kuntoutukseen kotiin vietävänä työnä (tuettu asuminen).
- Vuokratilat lisääntyvät, mikä lisää työmäärää tilapalveluissa.

Vaikutukset sidosryhmiin

- Palvelutuottajien tuottamaan palveluun voi tulla muutoksia.
- 3. sektorin palvelujen, kokemustoimijoiden ja omaisten parempi huomioiminen asumispalvelujen asukkaiden tarpeiden mukaan.
- Yhteistyö Pirkanmaan hyvinvointialueen eri toimialueiden välillä vahvistuu uusien toimintamallien myötä.

Vaikutukset talouteen

- Omien palvelujen tuotteistaminen vasta aloitettu, joten palvelujen keskinäinen (oma/ostopalvelu) hintavertailu ei mahdollista vielä.
- Oman tuotannon kasvattaminen lisää henkilöstökuluja. Ostopalvelukulut vastaavasti vähenevät.
- Palvelurakenteen muutoksen ja kevyempien palvelujen vahvistamisen myötä asiakasmaksut vähenevät (tuettu asuminen eli sosiaaliohjaus on maksutonta asiakkaalle asiakasmaksulain 4§ mukaisesti).
- Palvelurakennemuutoksen myötä kustannukset vähenevät merkittävästi.
- Vaikuttavammat asumispalvelut vähentävät palvelutarpeita muissa palveluissa.
- Digitaalisten ja liikkuvien palvelujen hyödyntäminen konsultaatioissa vähentää kustannuksia.

Kiitos.

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**